

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

DUBEN 2002

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou*

OBSAH

Velikonoční zamyšlení	1
Jsou křesťané příliš tolerantní?	5
Marketing omylu	6
Je morlácnost dostačující?	8
Aby intelektuálové poznali Krista	10
Kristus ukřižovaný, naše chloub	15
Spravedlnost v evangeliu	18
Co je to spravedlnost?	24
Rozvod a opětovný vstup do manželství	29
Památce českých mučedníků	31
Lidská vůle	34
Modlitba a jak do ní zapojit děti	40
Napsali jste nám	42
Internetové ohlasy	43
Rozloučení	46
Jak hospodaříme	47

VELIKONOČNÍ ZAMYŠLENÍ

Před časem jsem sledoval televizní pořad „Chcete být milionářem?“. Jedna z otázek zněla: „Had pokoušel Evu A) banánem, B) jablkem, C) hruškou nebo D) třešní“. Ta ovoce si kromě jablka přesně nepamatuji, ale „správná“ odpověď byla jablkem. Dobře víme, že Bible nezmiňuje žádné konkrétní ovoce a jablko je teoreticky stejně „správná“ odpověď jako jakékoliv jiné ovoce.

Krátce nato jsem viděl křesťanský muzikál, jehož libretem bylo v podstatě Janovo evangelium. Zaujala mne scénka, kde římsí vojáci vložili na Pána Ježíše Krista kříž, aby jej nesl na Golgotu. Většina křesťanů, ať patří ke kterékoliv denominaci, je přesvědčena, že Ježíš pod tíhou kříže umdlával a Šimon z Kyrény ze soucitu toto břemeno převzal. Nejsem v této otázce dogmatický, ale obrazy, tradice, filmy i muzikály tomu nasvědčují. Jak přesně tato událost probíhala není tak důležité, ale krátké zamyšlení s Bibli v ruce, může být o to zajímavější. Podívejme se na verše, které se k této události vztahují.

Nesl Pán Ježíš Kristus opravdu kříž, na němž byl ukřižován nebo jde jen o další „jablko“, v němž je tradice silnější než verše? Začneme následujícím veršem:

◆ *Potom jim všem říkal: „Chce-li někdo přijít za mnou, ať se zřekne sám sebe a bere svůj kříž každý den a následuje mne.“ (Lukáš 9:23)*

Logika je dobrý sluha, ale zlý pán

2 ZÁPAS O DUŠI

Tento verš nepopisuje procesí, v jehož čele jde tělesně zmučený Ježíš obtížen dřevěným křížem následován křesťany se svými duchovními kříži. Verš se netýká situace těsně před Kristovým ukřižováním, ale poukazuje na každodenní život všech vyvolených v Kristu. Pán Ježíš zde neříká „nes svůj kříž jako já nesu ten dřevěný“, říká pouze: „nes každého dne svůj kříž a následuj mne“ t.j. budeš mít kvůli mně ve světě denně soužení. Ani Ježíš nebyl křižován denně! Kristův lid nese soužení z Boží milosti s vírou a radostí:

- ◆ *Neboť vám bylo pro Krista darováno, abyste v něm nejen věřili, ale také pro něho trpěli. (Fp 1:29)*
- ◆ *V tom se radujete, i když jste nyní, je-li to potřebné, maličko zarmoucení různými zkouškami. (1Pt 1:6)*

Podívejme se tedy, co o tomto procesí říkají verše evangelií. Harmonizace veršů je důležitá.

1. Nejprve Matouš:

- ◆ *Když se mu dost naposmívali, svlékli z něho ten plášť a oblékli mu jeho šaty. Potom ho odvedli, aby byl ukřižován. A když vyšli, našli člověka z Kyrény, jménem Šimona. Toho přinutili, aby vzal jeho kříž. (Mt 27:31-32)*

Matouš se vůbec nezmiňuje, že by Ježíš nesl dřevěný kříž, na němž má být ukřižován. Matouš nám jenom řekl, že Ježíše odvedli, že byl veden k ukřižování. Když je někdo veden nebo odváděn, to ještě neznamená, že je obtěžkán nějakým břemenem.

Dále ti, kdo Krista vedli, záhy poté, co vyrazili (...když vyšli...), uviděli či potkali jednoho, to jest nějakého člověka, který se jmenoval Šimon a byl z Kyrény. Ten se k nesení kříže dobrovolně nenabídl z lítosti nad Ježíšem, i když soucit mohl prožívat. Stráž, která Ježíše odváděla, patrně uviděla prvního silného muže a poručila mu nést kříž, na kterém měl být ukřižován Pán Ježíš Kristus. Další verš, Mt 27:33, v podstatě potvrzuje, že v tomto seskupení došli až na Golgotu:

- ◆ *A tak přišli na místo zvané Golgota, což znamená Místo lebky. (Matouš 27:33)*

2. Jak tuto událost popisuje Marek?

- ◆ *Když se mu dost naposmívali, svlékli z něho ten plášť a oblékli mu jeho šaty. Potom ho vyvedli, aby ho ukřižovali. A přinutili nějakého kolemjdoucího, Šimona Kyrénského (otce Alexandra a Rufa), který šel z pole, aby vzal (nesl) jeho kříž. Vedli ho na místo zvané Golgota, což v překladu znamená Místo lebky. (Mk 15:20-22)*

Marek se shoduje s Matoušem. Ani slovem se nezmiňuje, že by Ježíš nesl kříž, jen konstatuje, že vojáci, kteří se mu posmívali, cestou přinutili Šimona z Kyrény, aby kříž nesl. Navíc jsme se dozvěděli, že Šimon byl otcem Alexandra a Rufa a že právě šel z pole.

3. A jak tuto událost popisuje Lukáš?

- ◆ *A když ho odváděli, chytili nějakého Šimona Kyrénského, který šel z pole, a naložili mu kříž, aby ho nesl za Ježíšem. Šlo za ním veliké množství lidu i ženy, které nad ním plakaly a naříkaly. Ježíš se k nim obrátil a řekl: „Dcery jeruzalémské, neplačte nade mnou, ale plačte nad sebou a nad svými dětmi.“ (L 23:26-28)*

Lukášův popis potvrzuje Matouše i Marka. Šimon se vracel z pole. V Lukášovi čteme, že Šimona dokonce chytili! O Šimonově dobrovolnosti pomoci Pánu Ježíši nést kříž vůbec nemůžeme ani uvažovat. Evangelia naopak používají slovesa *našli, přinutili a chytili*.

Matouš, Marek, ani Lukáš neříkají, že by Ježíš nesl dřevěný kříž první úsek cesty, a teprve když klesl vyčerpaním, převzal kříž Šimon z Kyrény.

Šimon z Kyrény nesl kříž za Ježíšem, který šel se strážemi nejspíše první. Ježíš se tedy mohl tělesně neobtěžen obrátit k plačícím ženám a promluvit k nim. S těžkým dřevěným křížem na rameni by se k nim sotva mohl otočit, natož jim něco říkat. Velký zástup šel až za Šimonem, který nesl kříž.

4. Nyní přicházíme ke čtvrtému, tedy k Janovu evangeliu.

Následující verš přivádí mnoho křesťanů k názoru, že Ježíš nesl první úsek cesty kříž sám. Jakoby Jan byl v rozporu s třemi předcházejícími evangelisty:

- ◆ *A tak jim ho vydal k ukřižování. Vzali tedy Ježíše a odvedli ho. Nesl svůj kříž a vyšel na místo jménem Lebka, hebrejsky nazývané Golgota. (Jan 19:16-17)*

Kdybychom měli jen tento záznam, určitě bych přijal, že Ježíš nesl dřevěný kříž na němž byl ukřižován. Z Jana bych byl dokonce přesvědčen, že Ježíš nesl kříž od začátku až do konce, že jej nesl i za městskými hradbami až na Golgotu. Jenže to z předcházejících tří evangelií nevyplývá. Tradiční interpretace tedy je, že nejprve nesl kříž Ježíš a když pod jeho tíhou umdlél, Šimon z Kyrény se slitoval a vzal Pánův kříž na sebe. Tato interpretace je však pro pozorného čtenáře Bible nepřesvědčivá. Lukáš říká doslova:

- ◆ *A když ho odváděli, chytili nějakého Šimona Kyrénského, který šel z pole, a naložili mu kříž, aby ho nesl za Ježíšem. (23:26)*

To znamená, že už když Ježíše odváděli, snad cestou k místu, kde byl připraven kříž, zastavili vojáci Šimona, aby mu vložili kříž na záda. Souvislosti v Lukášovi zpochybňují, že by Ježíš vůbec nesl kříž. Marek říká tohle:

- ◆ *Potom ho vyvedli, aby ho ukřižovali. A přinutili nějakého kolemjdoucího, Šimona Kyrénského (otce Alexandra a Rufa), který šel z pole, aby vzal jeho kříž. (15:21)*

A Matouš:

- ◆ *Potom ho odvedli, aby byl ukřižován. A když vyšli, našli člověka z Kyrény, jménem Šimona. Toho přinutili, aby vzal jeho kříž. A tak přišli na místo zvané Golgota, což znamená Místo lebky. (27:32)*

Aby svědectví Marka, Matouše a Lukáše harmonizovalo, můžeme těmto veršům rozumět následovně:

Cestou (když Ježíše odváděli z místa, kde ho bičovali a kde se mu posmívali, ven z města k ukřižování) přinutili nějakého Šimona (...snad byl kříž připraven nedaleko od vyjítí, možná dále, ale jen tak daleko, aby mohli cestou potkat Šimona) a tak došli až na Golgotu... Ještě jednou si zopakujeme Janův popis:

- ◆ *A tak jim ho (Pilát) vydal k ukřižování. Vzali tedy Ježíše a odvedli ho. Nesl (nesa) svůj kříž a vyšel na místo jménem Lebka, hebrejsky nazývané Golgota. (19:16-17)*

Po cestě k připravenému dřevěnému kříži, potkali Šimona a ten nesl dřevěný kříž místo Ježíše. Jak jinak můžeme porozumět tomu, že v Matoušovi, Markovi a Lukášovi nese kříž Šimon a v Janovi Ježíš?

Znovu opakují, nejsem v této otázce dogmatický, o tom, jak se vše ve skutečnosti seběhlo bychom mohli polemizovat dlouho, ani na tom vlastně nezáleží. Sám bych se nebránil tomu, že Ježíš dřevěný kříž nějakou dobu nesl. Přikláním se však k výkladu, že Pán Ježíš, když vyšel nenesl dřevěný kříž, stejně jako jeho následovníci nenesou své „dřevěné“ kříže. Oni trpí pro něho, protože jej následují, podobně jako On trpěl pro ně, protože si je kvůli sobě ze svrchované nepodmíněné lásky spasil. Ježíš i jeho lid, nesou v tomto světě své „kříže“, oba jsou světem pronásledováni. Věřím, že Ježíš si na Golgotu nesl své duchovní utrpení, svoji zástupnou oběť za svůj lid. Ježíš na Golgotu nesl svůj opravdový duchovní kříž, jenž je nesrovnatelný s tíhou kusu hrubého dřeva. „Svůj kříž“ znamená to snad, že dřevěné trámy byly jeho, nebo to znamená že jeho bylo očištné utrpení za mnohé? Věřím, že jeho bylo to druhé. Kdo nesl kus dřeva k popravě není vůbec důležité. Naprosto klíčové a rozhodující je kdo nesl skutečný kříž vykoupení! Věřím, že musíme rozlišovat mezi bezduchým dřevěným křížem a Jeho duchovním křížem! Dřevěný kříž je „jenom“ fyzický bezduchý nástroj

4 ZÁPAS O DUŠI

k usmrcení ukřižováním. Ježíšův Duchovní kříž, podobný těm duchovním křížům, které denně nesou Ježíšovi následovníci, je nesrovnatelně důležitější a kvalitativně převyšuje každý dřevěný kříž. Duchovní kříž, který Pán Ježíš nesl na dřevěném kříži, když byl oddělen od Boha, aby byl ztotožněn s hříchem svých vykoupených, je daleko větší břemeno než fyzická muka nebo tíha dřevěného kříže. Synovo duchovní utrpení vyjádřené slovy „nesl svůj kříž“, oslavuje Boha na výsostech.

◆ *Když to Ježíš pověděl, pozvedl oči k nebi a řekl: „Otče, přišla ta hodina; oslav svého Syna, aby i tvůj Syn oslavil tebe, (Jan 17:1)*

Studium následujících veršů nám napovídá co má Pán Ježíš na mysli, když hovoří o „svém kříži“:

◆ *A kdo nebere svůj kříž a nenásleduje mne, není mě hoden. (Matouš 10:38)*

◆ *Potom Ježíš řekl svým učedníkům: „Chce-li někdo přijít za mnou, ať se zřekne sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě.“ (Matouš 16:24)*

◆ *Potom svolal zástup se svými učedníky a řekl jim: „Chce-li někdo jít za mnou, ať se zřekne sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mne. (Marek 8:34)*

◆ *Potom jim všem říkal: „Chce-li někdo přijít za mnou, ať se zřekne sám sebe a bere svůj kříž každý den a následuje mne. (Lukáš 9:23)*

◆ *A kdokoli nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. (Lukáš 14:27)*

Tyto předešlé verše v podstatě znamenají, aby ti, kdo patří Pánu Ježíši sami sebe „obětovali“ Bohu:

◆ *Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět; to ať je vaše pravá bohoslužba. (Římanům 12:1)*

Věřím, že právě v obětech věřících, kteří nesou své kříže a následují Krista je to pravé podobství s obětí Pána Ježíše, který také nesl svůj kříž a obě-

toval se za své. Vždyť Duch svatý řekl ústy Jana:

◆ *Nesl svůj kříž a vyšel na místo jménem Lebka, hebrejsky nazývané Golgota. (Jan 19:17)*

Kdyby věřící měli denně nosit svoje duchovní kříže, protože Ježíš nesl jednou dřevěný kříž, potom bychom míchali jablka a hrušky.

Dále, Matouš popisuje Ježíše jako „krále“, Marek jako „služebníka“, Lukáš jako „člověka“, ale Jan jako „Boha“. Král, služebník, člověk v těchto Ježíšových úradcích se ani jeden evangelista ani slovem nezmiňuje, že by Ježíš nesl dřevěný kříž. Ale svůj kříž (t.j. utrpení) spásy nese Bůh a Jan zapsal, že Bůh-Ježíš nesl svůj kříž.

Na závěr chci říci, že nejde o hru se slovy nebo dokonce o nějaký spor! Kdo je z evangelií přesvědčen, že Ježíš nesl dřevěný kříž sám – ať si svůj pohled ponechá – nic to na jeho postavení v Kristu nemění. Chci vás jen povzbudit, abychom Boží slovo četli pozorně a více se soustředili na Ježíšova Duchovní muka, než na jeho tělesná muka. I když celý scénář očistné smrti našeho Pána byl v Boží mysli naplánován před založením světa a byl pod Jeho úplnou kontrolou, není bez zajímavosti, že Ježíš, ač měl jako Bůh své ukřižování plně v moci, nepřispěl ke svému fyzickému zabití ničím, a snad ani tím, že by nesl dřevěný kříž, na němž byl ukřižován! Tím by byla Jeho „pasivita“ ohledně svého tělesného zavraždění naprosta a veškerá vina za jeho tělesnou vraždu leží pouze a jenom na lidstvu! Tím by byla také jeho Duchovní „aktivita“ spásy naprosta a veškerá zásluha za znovuzrození (duchovní vzkříšení) mnohých pouze a jenom na Bohu!

– pst –

„Ale já se v žádném případě chlubit nebudu – jedině křížem našeho Pána Ježíše Krista, skrze nějž je svět ukřižován mně a já světu. (Ga 6:14)

*Fyzickým dřevěným křížem?
Nebo jeho duchovním vykupujícím křížem?*

JSOU KŘESŤANÉ PŘILÍŠ TOLERANTNÍ?

- ◆ *Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. (1K 3:11)*

Ten, kdo dnes zastává ověřený a rozhodný názor, kdo dokazuje jasné a základní stanovisko, na které je možné se spolehnout, ten je vzápětí označen za fundamentalistu. Říká se „fundamentalistický“ a v podstatě se tím míní: zaostalý, pokroku nepřátelský, zpátečnický, strnulý, zarputilý, neústupný, netolerantní a fanatický. Pojem fundamentalismu se vyvinul v moderní slovo s negativním nábojem, pomocí kterého se šíří ohavné lži. Přitom má tento pojem jak po stránce jazykové, tak i svým původem pozitivní význam.

Slovo fundamentalismus pochází z Ameriky, kde vzniklo zhruba před sto lety. Vzepřely se tam pravověrné protestantské kruhy proti pronikání přírodovědeckého myšlení do biblického výkladu. Radikálně popřeli pronikání darwinistické vývojové teorie na místo biblické zprávy o stvoření. Trvali na doslovné platnosti biblických textů. Ty byly pro ně „fundamenty“ (základní pravdy), kterými nechtěli nechat otřást. Bible pro ně byla čistým, nefalšovaným Božím slovem, které je nutno chránit před falešnými výklady. Sami sebe tedy nazvali fundamentalisty a byli hrdí na to, že jimi jsou. Pro ně byl fundamentalismus čestným slovem, ne nadávkou.

Také po jazykové stránce nemá tento výraz v sobě nic negativního. Naopak, fundament je nosný a spolehlivý základ, na kterém je možno postavit dům. Žádný rozumný člověk by nepostavil dům na písku nebo bažině. Na slovo vyjadřující posměch či nadávku byl tento výraz degradován až v poslední době, a to v souvislosti s mocenskými útoky fanatických islámských Mullahů v Iránu. Média jim z ničeho nic přiřkla výraz „fundamentalisté“. Odborníci tento výraz nikdy nepoužili, nýbrž navrhli, aby byli fanatictí Mullahové ozna-

čeni jako „islamisté“ a jejich nesnášenlivé jednání jako „islamistické“.

To, že pojem fundamentalismus degradoval na módní slovo, dokazuje, jak malý význam dnes mají základy. Člověk už dávno ztratil v rovině náboženství, politiky a etiky půdu (fundament) pod nohama. Myšlení je pluralistické, vše je možné, dovoleno, rovnocenné a lhostejné. V mnoha rovinách se vše více či méně uvolnilo. Žijeme v čase uvolňování a ten, kdo má ještě kousek vlastního přesvědčení, je stavěn ke své hanbě do fundamentalistického kouta. V tom zfalšovaném a diskriminovaném významu se toto slovo rozšířilo jako nějaká epidemie. Když ovšem nějaké slovo může znamenat všechno, neznamená v končeném důsledku vlastně nic. Pojem „fundamentalismus“ dnes již nemá žádnou významovou sílu. Slouží pouze ideologické manipulaci.

V této souvislosti je stejně přemrštěně používáno i slovo „tolerance“. Když jsou křesťané dotazováni ohledně tolerance, mohou pouze poukázat na jednoznačnou výpověď Bible. Na otázku ohledně cesty k dosažení spasení existuje pouze jediná odpověď. Zde nemůžeme být na základě biblických textů tolerantní, zde je nutné fundamentalisticky argumentovat.

- ◆ *V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni. (Sk 4:12)*

- ◆ *Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (J 14:6)*

Kdo může být na základě těchto jednoznačných biblických textů tolerantní k jiným možnostem? Tolerance má své hranice, kde je v rozporu s přikázáními, měřítky a výpověďmi Bible.

Jsem pro toleranci, pokud si neprotiřečí s biblickými pravidly. Jsme pro toleranci, pokud není absolutistický nárok Bible postaven do diskuze.

*Křesťanská IDEA, č. 4/2001
Wolfgang Baake (Wetzlar)*

podle Anruf. Sept./Oktob. 1997 s. 8

6 ZÁPAS O DUŠI

MARKETING OMYLŮ

Satanova velká obratnost, jak by nám řekli puritáni, spočívá v tom, že nám předhazuje lákavou návnadu, ale obratně skrývá háček. Jeho lži, pasti a hereze nejsou nikdy úplně nové. Používá je znovu a znovu. Jsou ale odborně zabaleny a přitažlivě předkládány každé nové generaci. Dávlova genialita je vidět v jeho schopnosti prezentovat lež jako pravdu, hořké jako sladké, temnotu jako světlo, jed jako lék a hřích jako ctnost. Když si nedáváme pozor, může nás přesvědčit, abychom vypili misku špinavé vody, jako by to byla sklenice vína, nebo abychom živilí své duše plevem místo vybranou pšenici. Dokáže nenápadně přimět moudré, aby se při bohoslužbě chovali jako hlupáci, učení navést, aby věřili dětským povídkám a jiné svěst k tomu, aby Boha zneuctivali a uráželi, a zároveň tvrdili, že Ho uctívají.

S nepravostí je spojeno něco tajemného, obzvláště s nepravostí v náboženských záležitostech, jako jsou například vyznání víry a bohoslužba. Historikové středověkých kostelů říkají, že v té zkažené době byly někdy sloupy nejbliže k hlavnímu oltáři, kde se konala liturgická mše, 'vyzdobeny' kamennými tvářemi ďáblů, které zneuctivaly 'tělo a krev' Krista pod nimi. Ve všech podobných formách 'svatého' výsměchu je ruka Satanova. Jeho cílem je znehodnotit uctívání Boha, přeměnit náboženství v napodobeninu a výsměch, a tak lidem odepřít Krista, zatajit jim evangelium a připravit je o nebe.

'Tajemství nepravosti' (2. Tesalonickým 2:7) ukazuje, že veškeré omyly mají hlubší kořen, než se na pohled zdá. Nepřilíhš pozornému divákovi se nejedna chyba může na pohled jevit dost nevině: 'Ježíš je podobné podstaty jako Otec'; 'Bible obsahuje Boží slovo'; 'Svaté Písmo a svatá tradice jsou Božím slovem'; 'pekelný oheň je obrazný jazyk'; 'jenom Církev může správně vykládat Bibli'; 'na zemi musí existovat

viditelná Hlava viditelné Církve'; atd., atd. Seznam by se dal prodlužovat do nekonečna. Jakkoli nevině se ale takové výroky jeví neučeným, mají kořen a původ v pekle. Jsou to všechno dobře zabalené podvrhy, které nepozorní lidé přijmou jako neškodná vyjádření zbožnosti a oddanosti. Za zbožnou nepravostí se skrývá zhoubná inteligence, která zručně pozlacuje polopravdy tak, aby vypadaly jako celá pravda a odborně sestavuje chybné formulace tak, aby se jevily jako pravdivé.

Chyby v doktríně a praxi jsou vyráběny v jiném světě, ve světě ještě tmavším a zkaženějším, než je ten náš. Jejich přitažlivost není náhodná. Přicházejí na trh tohoto světa v lákavém balení. Všechny jsou přizpůsobeny uživateli a mají mnoho registrovaných obchodních značek. Někdy přicházejí od zdánlivě spolehlivých zdrojů a mají osvědčení církví, které byly svého času dobré, a učenců, kteří mívali naprosto zdravé názory. Moderní trh náboženství je plný dobrého, ale i zhoubného. To špatné je často velmi špatné a kupec si musí dávat pozor.

Satanova činnost v propagaci falešných doktrín se zjevně neomezuje na produkci lži a její prezentaci. Zdá se, že má moc hypnotizovat lidskou mysl. Na to odkazuje apoštol Pavel, když se ptá galatské církve:

◆ *Vy pošetilí Galatští, kdo vás to obloudil? (Galatským 3:1).*

Krátce před tím přijali učení pravého evangelia. Teď jsou napůl přesvědčeni o úplném opaku! Pavel jim v údivu píše:

◆ *Divím se, že se od toho, který vás povolal milostí Kristovou, tak rychle odvrátíte k jinému evangeliu (Galatským 1:6).*

Tak přijatelná byla lež, které se chytili, že byli blízko tomu, aby pravdu naprosto a urychleně opustili! Na jevch vlastní mysl působil 'obluzující' vliv.

Tento faktor tajemného nesmíme ignorovat. Lež může být fascinující a přitažlivá. Někdy přitahuje intelekt ('Budete jako Bůh znát dobré i zlé');

někdy touhu po moci ('Diotrefés, který si osobuje právo být mezi nimi první'); někdy touhu po novotě ('přikloni se k bájm'); někdy touze po svobodě užívat si života ('více miloval tento svět'). Lež k nám přichází nejenom dobře zabalená, ale i účinně propagovaná. Před reklamou ďábel pozorně provádí průzkum trhu, aby mohl nabídnout svůj produkt. Jakmile je produkt ve výrobě, postará se o to, aby byl spotřebitel vhodně naladěn k zakoupení jeho zboží. Nic netušícím a nepozorným lidem jsou prodávány chyby v doktríně, bohoslužbě a praxi se spoustou přesvědčivých reklamních pořekadel: 'relevantní', 'moderní', 'přitahuje davy', 'evangelizačně úspěšný'...

Úspěch Satanovy hypnotické moci záleží na naší ubohé lidské zkaženosti, obzvlášť na intelektuální pýše. Nic nevystraší lidi z církve tolik jako dráždivá poznámka, že jsou 'mrtví', 'tradiční', 'staromódní', 'včerejší', 'zkostnatělí v teologii a bohoslužbě', 've stojatých vodách' atd. Pouhé zmínění jednoho z těchto přívlastků v církevních kruzích stačí někdy k tomu, aby se celý sbor vrhl do drastické revize své bohoslužby, svých správných důrazů, svých dobrých styků, svého vhodného vystupování a zdravého kázání. Kdyby jenom lidé chvíli počkali, aby zjistili, co se skrývá za návnadou! Ale ti, kteří jsou poblouznění, vždy spěchají novým směrem se zavřenýma očima. 'Cokoli je lepší, než být pozadu!'

Ďáblova schopnost propagovat lži bezpochyby souvisí s neúnávností, s jakou sleduje, jak se rok po roku mění náboženská nálada. Chtějí lidé v církvi probuzení? Mají ho mít – přinejmenším bouřlivou citovou zkušenost, která bude inzerována třeba jako 'Poryv Ducha Svatého'. Vidí lidé v církvi, jak se jejich počty snižují? Potřebují 'pastora pro mládež', který dá všechno do pořádku. Cítí se lidé v církvi jako intelektuálně podřadní? Musí mít kazatele vyučené v nejnovějších teoriích. Vypadá to, že se lidé vrací ke starému dobrému

kalvinismu? Pak ho musí mít v jeho 'nejdokonalejší' formě: supralapsarismickém hyperkalvinismu. Touží lidé po církevní jednotě? Mohou ji klidně mít ve sjednocení církví v jednu masu bez vyznání víry. Ztratila církev svou autoritu? Musí mít užší vztahy s jedinou opravdovou 'Svatou Církví apoštolskou'. Ďábel dá lidem všechno kromě prostého Kristova evangelia. Cokoli jiného mohou s potěšením mít.

Jedním z ďábových velkých přátel je náboženský extrémista. Ten je pro Satana velkým ziskem a osvědčí se jako neocenitelný prodejce současných populárních lží. Extrémista je člověk, který trvá na tom, aby se správná věc trochu přehnal. Dá se předpokládat, že všechny velké a důležité chyby dějin přišly díky podpoře extrémistů: 'Když je Marie Kristova matka, měla by být uctívána jako Matka Boží'; 'Ten či onen svatý nám v tísní určitě pomůže'; '„Toto je mé tělo“ musí být bráno doslovně'; 'Pokud Kristus říká „Přijďte ke mně“, musí tím myslet, že všichni hříšníci mají schopnost přijít'...

Extrémista v celých dějinách přetvářel pravdu v lež. Z milosti dělá necudnost, ze zákona zákonictví, z víry představitost, z pastorače přísný dozor, z biblického oddělení mnišství, z kázání řečnění, z tajemství mystérium a ze zbožnosti pánbičkářství. Extrémista utahuje uzávěr těsněji a těsněji, až se dusíme.

Velkým nepřítelem Satanovy tržní strategie je křesťan, který věci posuzuje. Je to člověk, který si dá tu práci a promýšlí slibné nové metody nebo nové důrazy v učení a bohoslužbě. Přemýšlející křesťan je na obtíž v každém sboru, který se chce posunout do nového tisíciletí. Je to s největší pravděpodobností někdo, kdo Bibli nejenom pozorně čte, ale snaží se podle ní svědomitě žít (doma i mimo domov).

Posuzující křesťan má většinou znepokojující znalost církevní historie a má nevitáný zvyk porovnávat všechny nové myšlenky s tím, co se stalo v his-

8 ZÁPAS O DUŠI

torii. Je tvrdohlavý a obvykle odmítá vyměnit staré dobré učení za pochybné nové. Nemiluje to staré, jenom protože je to staré, ale miluje to, co je pravda, protože je to pravda. Miluje, co je správné, protože je to správné. Jde mu víc o to mít pravdu, která bolí, než přiklonit se k chybě, která lichoť. Dává přednost také 'chvále, která přichází jen od Boha'. Ze všech možných zákazníků, kterým Satan nabízí své zboží, není nikdo tak málo slibný jako přemýšlivý křesťan. Takový křesťan všechno kazí a žádný přívlastek není dost hrozný, aby se proti němu dal použít. V dřívějších dobách ho proto Satan nechal jednoduše upálit. Dnes se však musí spokojit s tím, že takové lidi postaví na pranyř v církvi, ve veřejném tisku a v médiích.

Maurice Roberts:

The Marketing of Errors

*The Banner of Truth Magazine, č. 418
červen 1998, přeložil Petr Papež*

JE MORÁLNOST DOSTAČUJÍCÍ?

Před více než sto lety byl pro většinu lidí v zemích, kam proniklo křesťanství, nejdůležitější vztah s Bohem a teprve potom etika a morálka. Všechno, co představovalo správný život, se zakládalo na Bibli. Dobré skutky byly motivovány vírou v Boha. To bylo základem morálnosti před sto lety. Lidé v té době byli probuzeni k vědomí, že zlo je přítomno v jejich životě, a věděli, že hlavním cílem života je zalíbit se Bohu.

Ale pak přišly změny. Boží existence nebyla otevřeně popírána, ale důraz se začal klást na etiku a mravnost. Začalo se tvrdit, že vyznání víry a shromáždění věřících sloužila svému účelu v minulosti, ale se vzrůstajícími znalostmi je víra založená na osobní zkušenosti s Bohem zbytečná. Biblické zázraky byly zlehčovány nebo popírány. Člověk nepotřebuje být zastrásován, aby žil příkladným životem. Strach a pověra

byly nahrazeny vzděláním a filosofiemi, které dávají přednost osobnímu uspokojení.

Tohle všechno začalo někde na začátku minulého století s věkem „osvícení“. Ale s jakými důsledky? Odpověď najdete, když se letmo podíváte na současnou situaci světa!

Co se stalo s lidskou společností jenom od té doby, kdy „odborníci“ na vzdělávání a teologičtí „experti“ usoudili, že člověk je dobrý, že může být vychován, aby nehřešil a vzdělán natolik, aby poznal, že válka je šílenství? Jinými slovy – může žít jenom chlebem! Nastal největší zmatek v dějinách lidstva. Po léta jsme slyšeli o „emancipaci“ člověka, ale co pro něj takzvaná emancipace čili osvobození udělala? Přinesla morální a intelektuální úpadek, jaký tu nebyl 200 let – ve skutečnosti od doby, která předcházela náboženskou obrodu 18. století.

Má-li morálka zůstat naživu, musí jí předcházet duchovnost. Opravdu mravný člověk musí věřit. Lidská společnost, která je skutečně spravedlivá, bude nejdřív hledat a velebit Boha a jeho Syna, Ježíše Krista. Jestliže vám toto prohlášení zní otrepaně, zamyslete se nad historií. Podobná skutečnost je zjevná v historii židovského národa i starého Řecka a Říma. Všichni měli vzorné morální zásady, výtečná etická zřízení, dobré pojetí zákonů a spravedlnosti, ale bez duchovních hodnot se octli v naprostém morálním úpadku.

V nedávné historii jsme viděli, že v době duchovního obrození přišlo morální a intelektuální probuzení a tím zlepšení lidského společenství.

Do stejné míry, do jaké je potlačeno křesťanské myšlení, sahá morální a intelektuální úpadek. Když se lidé rozhodnou, že mohou žít podle pravidel, která si sami určí, vidíte, že lidská společnost upadá. Švýcarský bohoslovec Emil Brunner poznamenal:

Cítění pro to, co je osobní a lidské, které je ovocem víry, může přežít nějaký čas po zániku kořenů, ze kterých

vyrostlo, ale ne nadlouho. Náboženská hniloba se zpravidla projeví ve druhé generaci formalismem a ve třetí generaci úpadkem a úplným zhroucením morálky. Zůstane-li lidstvo nějakou dobu bez víry, zhorší se všechny lidské podmínky. „Vino života bylo vylito, zůstane jenom skvrna.“

Brunner měl pravdu. Dobrá lidská společnost musí spočívat celým srdcem na víře ve spasení Ježíšem Kristem a na Božím slově – Bibli. I světská historie to dosvědčuje. Každý pokus upevnit morálku bez Ježíše Krista a Božího slova končí katastrofou. Když se lidé povyšují, skončí v ponížení. Apoštol Pavel to vyjádřil v dopise k Římanům 1:22 (NBK):

◆ *Prohlašují se za moudré, ale stali se bláznivi.*

Přirozený člověk si vždy představoval, že ho Bůh chce omezovat, že mu nedovoluje použití všech sil a lidských schopností. A pod vlivem tohoto mylného pojetí svobody se člověk bouří proti Bohu a proti jeho ustanovením. Bezpochyby je vám zřejmé, že většina takzvaných hnutí „za svobodu“ v posledních letech není nic jiného, než odporování Božím zákonům. Když ženy si přisvojují postavení, které se nesrovnává s tím, jež jim vymezuje Bible, nazývají to „hnutí za ženské svobody“, když volno-myšlenkáři užívají veřejně a v tisku řeč, která odporuje biblické úrovni slušnosti, říkají tomu „hnutí za svobodu slova“.

Pro přirozenou mysl taková svoboda znamená opuštění křesťanských ideálů. Morálkou se stále častěji rozumí opak toho, čeho se člověk bojí. Všimli jste si například, že dnes mnoho lidí říká, že válka je „nemorální“, ale titíž lidé se snadno smířují s rouháním, oplzlostí nebo nevěrou? To proto, že morálku nevnímají ve světle Boží svatosti. Všichni ovšem souhlasíme s tím, že jsou okolnosti, kdy je válka nemorální, ale někdy je zdržovat se boje méně morální než vstoupit do války. Bez válek by lidské pokolení neznalo „svobodu“ ani demokracii. Někdy Bůh – po-

dobně jako jiné způsoby prosazování zákona – žádá i válku. Kdyby byl spáchan zločin a jeho svědkové by odmítli zavolat policii nebo jej ohlásit, byla by většina lidí rozhořčena; titíž lidé se ale děsí, když tam, kde národu nebo části národa hrozí krveprolití ze strany zlovolného nepřítele, zasáhne armáda. Lidé mají o morálnosti zmatené představy. Zdálo by se, že morální je pro ně to, co si přejí.

Je skutečností, že lidé, žijící v hříchu, nevědí a nemohou vědět, co morální je a co není; důvod je prostě ten, že nad sebou nemají uznávanou autoritu. Nedostatek morálního vědomí se projevuje všude kolem nás. Zbloudili jsme, protože jsme odhodili své vodítko – Bibli. Jaký zmatek v životě nastane, když se lidem řekne, aby byli dobří, a při tom se jim nevysvětlí, co to znamená být dobrý.

To přináší další otázku: když už pochopíme, co „dobro“ znamená, tak proč vlastně máme být dobří? Jinými slovy, co nás má k dobru motivovat? Nemáme-li touhu potěšit a poslouchat Boha, proč se namáhat? Je-li cílem morálka sama o sobě, pak ji můžeme posoudit jedině intelektem – tím, co se líbí rozumu. Když morálku, názor a rozhodování jak se zachovat, založíme jenom na lidském rozumu, zůstává jen obecné mínění, a to není autoritou. Je-li morálnost a slušnost pouze věcí názoru, žádná autorita neexistuje. Názor jednoho je stejně platný jako názor druhého. To shrnuje dnešní stav lidské společnosti. Odhodili jsme knihu, která nás vedla. Není divu, že se potácíme sem i tam podle názoru lidí, kteří věří, že jsou zákonem sami sobě. Když v Izraeli, jak čteme v knize Soudců 21:25, *každý dělal, co uznal za správné*, vznikla z toho spousta potíží. Totéž děláme dnes – a říkáme tomu právo na svobodu názorů.

Ze zkušenosti by nám mělo být zřejmé, že bystrý rozum, naplněný vědomostmi, k morálce nevede ani ji nezaručuje. Ti, kdo si myslí, že intelekt může

10 ZÁPAS O DUŠI

změnit život, by měli číst noviny, životopisy a paměti. Není pochyby o tom, že některé z nejbystřejších myslí minulosti patřily jedincům, kteří odporovali morálním základům, na nichž je civilizace postavena. Kolik lékařů může svědčit o tom, že některé hříchy proti tělu mají zhoubné následky, a přitom sami zůstávají otroky těchto vášní? Pravděpodobně jste slyšeli, že člověk bez Boha nemá cíl, ale uvědomujeme si, že člověk bez cíle je ztracený? Když nemáme duchovní směr, jsme ztraceni. Přemýšlejme o tom. Samotná zkušenost, vědomosti a dobrá vůle nestačí. Apoštol Pavel říká (Koloským 1:27, NBK):

◆ *Kristus ve vás, ta naděje slávy.*

– JDJ –

ABY INTELEKTUÁLOVÉ POZNALI KRISTA

(Skutky 17:16-34)

V roce 1941 byl dr. Martyn Lloyd-Jones pozván, aby kázal na Oxfordské univerzitě pro shromáždění složené převážně ze studentů. Po kázání byl čas na otázky. Student, který vynesl první otázku, byl, jak se dr. Lloyd-Jones později dozvěděl, studentem práv a jedním z vedoucích místního diskusního kroužku. Vstal a hladce, jako zkušený debatér, řekl, že se mu kázání velice líbilo, ale v jedné věci že poněkud tápe. Prý si opravdu nedovede představit, proč by se toto jistě pečlivě sestavené a hezky podané kázání nedalo stejně dobře kázat čeledínům ze statku nebo komukoli jinému. Pak se za všeobecného smíchu posadil.

Dr. Lloyd-Jones odpověděl, že opravdu nevidí, v čem tazatelův problém spočívá. Připustil, že vychází z toho, že frekventanti, ano, i absolventi Oxfordské univerzity jsou zcela obyčejný lidský prach a ubozí hříšníci jako všichni ostatní, a že tedy potřebují přesně totéž jako čeledíni na statku. A proto, řekl, kázal tak, jak kázal, víceméně záměrně. Studenti se smáli a tleskali, a od té

chvilě dr. Lloyda-Jonese pozorně sledovali – Lloyd-Jones: *Preaching and Preachers* (Kázání a kazatelé), Zondervan, str. 129-130.

Dr. Lloyd-Jones cituje Martina Luthera (str. 128), který řekl: „Když káží, nedbám doktorů ani úředníků, jichž mám ve shromáždění přes čtyřicet. Mám oči jen pro služby a pro děti. A netěší-li tyto učené pány, co slyší, prosím: dveře jsou otevřené.“ Lloyd-Jones dodává, že pokud učenec neumí získat užitek z kázání určeného služkám, odsuzuje sám sebe, že nedokáže přijmout duchovní pravdu.

Pokud vás děsí představa zvěstování evangelia intelektuálům, mělo by vás povzbudit a poučit Pavlovo kázání k athénským filosofům. Do Athén nepřišel záměrně, ale proto, že prchal před pronásledováním z Beroje. Čekal, až se k němu připojí Silas a Timoteus. Jak se procházel městem, pohoršovalo ho v duchu, kolik modlářství viděl. Jeden současník řekl, že v Athénách spíš potkáte boha než člověka, a statisticky vzato to byla pravda. Podle odhadů bylo ve městě v době Pavlovy návštěvy asi 30 000 soch bohů, ale jen 10 000 lidí. Zlatý věk Athén skončil před čtyřmi stoletími, ale stále byly intelektuálním a kulturním centrem se dvěma hlavními konkurenčními filosofickými školami: epikurejci a stoiky.

Epikúros ze Samu (342-270 př. n. l.) učil, že základním cílem života je blaženost, zejména klid rozumu, dosažený překonáním bouřlivých vášní a pověřčivého strachu, zvláště strachu ze smrti. Byl materialistou a věřil, že po smrti člověk přestává existovat, takže žádný další život není. V bohy věřil, ale učil, že se o lidské záležitosti nestarají.

Stoikové následovali učení Zénóna z Kítia (332-260 př. n. l.), který se domníval, že dobro spočívá v duši samotné, která člověka skrze moudrost a zdrženlivost osvobozuje od vášní a žádostí, jež narušují normální život. Snažili se žít v souladu s přírodou a silně zdůrazňovali lidské rozumové

schopnosti, soběstačnost a bezpodmínečné plnění mravní povinnosti. Tento důraz na vlastní schopnosti je také napřímo plný pýchou. Byli panteisty: Boha vnímali jako duši světa.

Většina posluchačů Pavlova athénské kázání patřila k těmto dvěma filosofickým školám. Protože neznali Bibli, Pavel necitoval Písmo. Ale jak si všiml F. F. Bruce, „podobně jako biblické zjevení, začíná i Pavlova argumentace Bohem Stvořitelem všeho a končí Bohem Soudcem všeho“ – *The Book of Acts* (Kniha skutků), Eerdmans, str. 355. Mluví o hříchu, o spravedlnosti a o soudu – a to jsou ty tři věci, o nichž Ježíš říká, že Duch svatý světu ukáže, v čem spočívají (Jan 16:8).

Po krátkém úvodu, v němž stanovil určitý společný základ, Pavel poukazuje na to, že Bůh je jako Stvořitel a Pán nebe i země svrchovaný. Zdůrazňuje Boží neomezenou moc nad lidmi i nad národy a naprostou závislost člověka na Bohu: životem, dechem, vším. Ukazuje, jak pošetil je modlářství: Bůh stvořil nás, my nemůžeme stvořit Boha! Končí výzvou k pokání, než bude Bůh soudit svět skrze muže, kterého vzkřísil z mrtvých.

Při zmínce o vzkříšení se mnozí Pavlovi posluchači začali smát. Další řekli, že si ho poslechnou někdy příště. Pár se jich k Pavlovi přidalo a uvěřili, mezi nimi i jeden významný muž a jedna významná žena. Vzhledem k této hubené sklízni někteří tvrdí, že Pavel se svým přístupem neuspěl. Já si myslím, že nám Bůh dal tento výťah z Pavlova kázání jako vzor, jak pomoci intelektuálům poznat Krista. Shrňme si to:

Aby intelektuálové poznali Krista, musíme začít na společném základě, ukázat jim Boží svrchovanost a jejich hřích a vyzvat je k pokání a k víře ve vzkříšeného Pána Ježíše.

1. Aby intelektuálové poznali Krista, musíme začít na společném základě.

Pavel byl pobouřen všemi modlami, které ve městě viděl (17:16). Proto mluvil s lidmi v synagoze i na náměstí, kde

ho slyšeli také epikurejští a stoičtí filozofové. Ti ho odvedli na Areopag, aby si tam poslechl jeho názory.

Pavel začal u svého pozorování, že jsou dozajista velmi horliví v uctívání bohů. Odsunul stranou své pohoršení nad všemi modlami, které viděl, a vybral si tu skutečnost, že se přinejmenším zajímají o duchovní věci. Rozhovor o Pánu se dá uvést například otázkou: „Co si myslíte o víře?“ Nebo když ze sebe někdo chrlí intelektuální názory na Boha, můžete se zeptat: „Vidím, že hodně přemýšlíte o duchovních skutečnostech. Zamyslel jste se někdy nad tím, kdo je Ježíš?“

Dále Pavel zmiňuje, že ve městě našel oltář s nápisem „Neznámému bohu“. Nevíme přesně, proč tam takový oltář (nebo oltáře) dali, ale nejspíš to bylo ze strachu, aby neurazili nějakého boha, o kterém nevědí. Chtěli mít kryté všechny možnosti! O tom, kde se tam ty oltáře asi vzaly, napsal Don Richardson historický příběh *Eternity in Their Hearts* (Věčnost v jejich srdcích) – Regal Books, str. 9-18. Pavel ale tuto známou skutečnost jejich kultury vzal a využil ve svůj prospěch. Říká v podstatě: „Vy přiznáváte, že tohoto Boha neznáte. Já vám o něm něco povím.“ Tak postaví společný základ a pokračuje tím, že jim říká pravdu o Bohu.

Nebojte se říct intelektuálové pravdu o Ježíši Kristu. Vy totiž víte něco, co on neví. Vy znáte Boha a on ho nezná. Když si někdo říká „agnostik“, tak neví, jestli Bůh je. Řekněte mu, co víte!

Vyrostl jsem v křesťanské rodině. Když jsem byl na vysoké škole, cítil jsem, že mne Bůh volá ke službě, ale připadal jsem si trochu neutrkaný. Proto jsem si za hlavní obor studia vybral filosofii, abych poznal, jak svět uvažuje o Bohu a o dalších důležitých otázkách života. Zjistil jsem, že filosofové mají spoustu otázek, ale žádné opravdu dobré odpovědi! Moji profesoři spekulovali nad svými spekulacemi, což byly tytéž spekulace, nad nimiž filosofové spekulují celá staletí, a nikdo zatím

12 ZÁPAS O DUŠI

nenášel žádné slušné odpovědi. Pokud znáte Boha skrze Ježíše Krista, máte něco, co filosofům chybí! Začněte na nějakém společném základě a řekněte jim, co víte.

2. Aby intelektuálové poznali Krista, musíme jim ukázat Boží svrchovanost a jejich hříchy.

Pavel vyvyšuje Boha a pokořuje pyšného člověka. Začíná na začátku:

- ◆ *Bůh, který učinil svět a všechno, co je v něm, ten je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které lidé vystavěli, ani si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní.*
(Sk 17:24-25)

Intelektuálové se musí dozvědět základní věc: Bůh je Bůh a oni Bůh nejsou! Intelektuálové bez výjimky posuzují Boha, jako by byl nějakou ideou, kolem které mohou jen tak obcházet a kterou mohou nechat ležet na stole, když s tím skončí. Ale Pavel, stejně jako Bible, začíná tím, že prohlašuje: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Bůh je neoddiskutovatelný fakt! Protože stvořil vesmír, je jeho Pánem. Myslet si, že můžete postavit chrám, do kterého by se vešel, nebo že od vás něco potřebuje, je obrovský omyl!

Odkud pochází váš život? Od Boha! Bůh zná počet vašich dnů, a když se tento počet naplní, vezme si váš život a vy se mu budete zodpovídat. Dává vám dech. Za poslední minutu jste se nadechli asi osmnáctkrát. Za hodinu to bylo 1080 nádechů, což dává přes 25 000 za posledních 24 hodin. Pokud je vám 40 let, vdechli jste už více než 365 milionů dávek vzduchu. Každá z nich byla darem od Boha. Děkujete mu za vzduch, který vám dává dýchat?

Bůh vám ale nedává jen život a dech, dává vám všechno! Máte střechu nad hlavou? Dal vám ji Bůh. Máte rodinu nebo přátele, kterým na vás záleží? Dal vám je Bůh. Máte peníze na oblečení, na jídlo a na další potřeby? Jsou od Boha. Dokážete ocenit chuť jídla,

vůni růží, dotek dětské pokožky, zvuk hudby nebo krásu zasněžených hor? Všechny tyto schopnosti jsou darem od Boha. Intelektuál se musí dozvědět: tím, že celý život považoval všechny tyto dary za samozřejmost, a co horšího, měl tu drzost pochybovat o existenci Stvořitele, jen ukazoval svou neuvěřitelnou namyšlenost. Kdyby se Vládci vesmíru zlíbilo, mohl by se ten nadutý intelektuál udávit příštím soustem jídla!

Mimoto si intelektuálové potřebují v pokoře před Bohem uvědomit, že mu nemají co nabídnout. On si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý. Celá staletí se bez jejich brilantního intelektu docela dobře obešel a právě tak dobře si vystačí i v příštích stoletích, ať mu své služby nabídnou nebo ne! I když svým vykoupeným dětem ve své milosti uděluje výsadu mu sloužit, nikoho z nás k naplnění svého záměru nepotřebuje. Jakmile si začnu myslet, že jsem pro Boha nepostradatelný, jsem úplně mimo! Bůh si může stvořit děti i z kamení (Lukáš 3:8).

A dále si intelektuálové potřebují uvědomit, že Bůh svrchovaně rozhoduje o vzestupu i pádu jednotlivců i národů (17:26). Tady Pavel vystupuje proti epikurejskému deismu, názoru, že Bůh ve svém stvoření aktivně nepůsobí. Staví se i proti řeckému nacionalismu. Žádný národ ani rasa nemají právo na nadřazenost, protože nás Bůh všechny stvořil z jednoho společného předka. Všechny formy rasismu pramení z hříšné pýchy. Bůh ve své svrchované moudrosti určil časové i územní hranice všech národů. Podle svého záměru dává vzniknout světovým velmocem a zase je zahlazuje. Žádný národ ani vládce se nemůže chlubit, že za to, čím je, vděčí vlastní inteligenci nebo síle. Tím, čím jsme, jsme jen díky Boží milosti. Pokud náš národ uvrhne do ponížení, bídy a slabosti, má k tomu nezadatelné právo. Pavel tu argumentuje velmi podobně jako v první kapitole listu Římanům, kde ukazuje, že to, co lze o Bohu poznat, zjevil Bůh všem.

- ◆ *Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. (Řimanům 1:20).*

Lidé Boha neznají, protože pravdu potlačují svou nepravostí (Ř 1:18).

- ◆ *Poznali Boha, ale nevzdali mu čest jako Bohu ani mu nebyli vděční, nýbrž jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě. Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství. (Ř 1:21-23)*

Dále Pavel píše, že propadli modlářství.

Pavel neříká, že by padlý člověk mohl z vlastní svobodné vůle svými přirozenými schopnostmi hledat a najít Boha. Ve 3. kapitole listu Řimanům to jasně vyvrací. Ukazuje spíš, že lidé, ačkoli jsou na Bohu vlastně zcela závislí a ačkoli jim život i dech i všechno dává Bůh ze své milosti, Boha ignorují a jdou si vlastní cestou. Měli by ho hledat a měli by po něm pátrat – a kdyby to dělali, Bůh by se jim ve své milosti dal najít. Je sice vyvýšený a vznešený, ale je také blízko těm, kdo ho volají.

Ve Sk 17:28 Pavel cituje krétského básníka Epimenida: „Neboť v něm žijeme, pohybujeme se, jsme.“ Potom cituje básníka Arata z Kylikie: „Vždyť jsme jeho děti.“ Oba tyto verše byly napsány v kontextu řeckého mnohobožství, které Pavel v žádném případě neschvaluje. Spíš si od těchto pohanských básníků vybírá určitý tok myšlenek a ukazuje, jak jsou tyto myšlenky v souladu se zjevením jediného pravého Boha. První citát potvrzuje to, co Pavel právě řekl: za samotný život a dýchání všichni vděčíme Bohu. Druhý podpírá Pavlovo tvrzení, že Bůh stvořil všechny lidi i národy z jediného člověka, takže jsme jeho dětmi ze stvoření. Pavel v této diskuzi cituje autority svých odpůrců, aby potvrdil vlastní stanovisko.

Ve verši 29 to pak aplikuje: protože jsme Božími dětmi (v tom smyslu, že nás všechny stvořil a že mu vděčíme za svou existenci), je modlářství směšné. Myslet si, že bychom si Boha mohli

vyrobit ze zlata, stříbra nebo z kamene, je hloupost. V téhle metropoli modlářů ukazuje Pavel, jak je modlářství absurdní! Stejně dobře by mohl přijít do kasína v Las Vegas a vykfikovat tam, jak pošetilý a nemravný je hazard!

Ale ať vám neujde to hlavní: intelektuálové jsou v jádru modloslužebníci. V dnešní době mohou a nemusí mít sošky, kterým se klanějí. Mnozí z těch, kdo se pyšní svým intelektem, jsou kupodivu ryzí modláři. Víte, že v tomto univerzitním městě (Flagstaff, Arizona) máme obchod, zcela zasvěcený prodeji bůžků? Nikdy bych neřekl, že takový obchod bude mít dost zákazníků, aby se udržel, ale asi má! Mají tam hinduistické bůžky, sošky Buddha i sochy Marie a Ježíše. Všiml jsem si také, že v poslední době kolem přibývá modlitebních praporek tibetských buddhistů; obvykle je vyvěšují ti, kdo uctívají zemi a kdo staví práva zvířat nad lidská práva. Jsou to modláři, kteří uctívají stvoření místo Stvořitele!

Zastánci ateistického humanismu jsou také modloslužebníci: uctívají člověka a jeho rozum. Není ironické, když zároveň s tím tvrdí, že se lidé vyvinuli čistou náhodou z louže slizu a nakonec z opic? A tak

- ◆ *... zaměnili slávu nepomíjitelného Boha za zobrazení podoby pomíjitelného člověka, ano i ptáků a čtvernožců a plazů. (Řimanům 1:23)*

Řečeno s Pavlem:

- ◆ *... svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle ... (1 Korintským 1:21)*

Rozum sám nestačí na to, aby lidi přivedl ke spáse a k poznání Boha. Intelektuála do království nepřivedeme přesvědčováním, protože jeho problém je v hříchu, ne v chybném myšlení.

Základním hříchem intelektuálů je pýcha. Tady je to zcela zjevné. Ještě předtím, než ho slyšeli hájit evangelium, se Pavlovi posmívali a nazývali ho nevzdělanecem, mluvkou nebo žvanilem (17:18). V řečtině to slovo znamená „ten, kdo sbírá zrní“ a popisovalo ptáky,

14 ZÁPAS O DUŠI

kteří poletují sem a tam, tu sezobnou jedno zrnko a támhle jiné, a tak se stalo posměšným označením člověka, který tu pochytil nějakou myšlenku, tam zase jinou a pak jde a hlásá to jako svou vlastní moudrost. Ale Lukáš, jen tak na okraj, poznamenal:

- ◆ *Všichni Athéňané i cizinci, kteří tam pobývají, ničemu totiž nevěnují tolik času jako tomu, že vykládají a poslouchají něco nového.* (Skutky 17:21)

Ukazuje se, že to Athéňané byli žvanilové. Rádi utráceli čas myšlenkovými hříčkami a nekonečnými žerty ve snaze dokázat nadřazenost svého intelektu. Jan Kalvín o nich řekl, že byli „opilí vlastní pýchou“ – (Kalvínovy komentáře, Skutky, Baker, 2:146).

Takže aby intelektuálové poznali Krista, začněte na společném základě, ukažte jim Boží svrchovanost a potom jejich hřích pýchy.

3. Aby intelektuálové poznali Krista, vyzvěte je k pokání a k víře v Pána Ježíše Krista.

Pavel důrazně uzavírá:

- ◆ *Bůh však prominul lidem dobu, kdy to ještě nemohli pochopit, a nyní zvětšuje všem, ať jsou kdekoliv, aby této neznalosti litovali a obrátili se k němu. Neboť ustanovil den, v němž bude spravedlivě soudit celý svět skrze muže, kterého k tomu určil. Všem lidem o tom poskytl důkaz, když jej vzkřísil z mrtvých.* (Skutky 17:30-31)

Někteří lidé tvrdí, že to tady Pavel zpákal, protože přeskočil Ježíšovu smrt a začal mluvit rovnou o vzkříšení. Myslím, že jsou dvě možnosti. Lukáš nám zřejmě podává shrnutí Pavlova kázání, takže Pavel o Kristově smrti mohl mluvit, ale Lukáš to prostě vynechal. Už předtím řekl, že Pavel kázal Ježíše a vzkříšení (17:18), což je evidentní zjednodušení. Tvrzení, že byl Ježíš vzkříšen, v sobě nese předpoklad, že zemřel, a není těžké si představit, že Pavel vysvětlil, že Kristus zemřel místo hříšníků.

Nebo mohl mít Pavel v úmyslu vyložit Ježíšovu smrt, ale nedostal se k tomu, protože byl přerušen. Myslím, že to je pravděpodobnější, protože se zatím nezminil o jménu Ježíš ani o nabídce Božího odpuštění skrze víru v něj.

Spurgeon poznamenává, že apoštolové často napřed kypřili půdu učením o Božím soudu, než přišli s dobrou zprávou o spasení v Ježíši Kristu – *Jesus the Judge* (Soudce Ježíš), The Metropolitan Tabernacle Pulpit (Ages Software), k veršům Skutky 10:42. Pavel tady stačil říct tu část o pokání, ale než se dostal k víře v Krista, uřaly mu řeč posměšky některých lidí z davu.

Intelektuál může být spasen jedině tak, jak mohou být spaseni všichni ostatní: tím, že činí pokání ze své pýchy a z dalších hříchů a že se spolehne na Ježíše Krista jako na toho, kdo za něj na sebe na kříži vzal jeho trest. Jak píše Pavel v 1. Korintským 1:18:

- ◆ *Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží.*

Závěr

Plátón vypráví, jak jednou řecký filosof Thálés, který žil asi jedno a půl století před ním, studoval hvězdy. Se zakloněnou hlavou se procházel po cestě a najednou zakopl a spadl do studny. Otrokyně, která slyšela jeho volání o pomoc, ho vytáhla ven, ale neodpustila si poznámku, že ve své horlivosti poznat věci, které jsou na nebi, neviděl to, co má pod nohama – *The Little, Brown Book of Anecdotes*, editor: Clifton Fadiman [Little, Brown], str. 539- 540.

Intelektuálové jsou často takoví. Trápi se vznešenými otázkami, ale za celý život si nevšimnou, že jsou hříšní a že potřebují Spasitele. Pokud se budeme řídit Pavlovým příkladem a začneme na společném základě, ukážeme jim Boží svrchovanost a jejich hřích a vyzveme je k pokání a k víře ve vzkříšeného Pána Ježíše, budou se nám někteří smát a někteří to hodí za hlavu. Někteří však uvěří a budou spaseni.

Otázky k diskuzi

- ✓ *Jak se dá například navázat rozhovor o duchovních skutečnostech?*
- ✓ *Co řeknete někomu, kdo prohlásí, že nevěří Biblii nebo i v Boha?*
- ✓ *Proč je učení o stvoření pro evangelium zásadní? Měli bychom s nevěřícím diskutovat o evoluci? Pokud ano, jak?*
- ✓ *Někteří se domnívají, že bychom při zvěstování evangelia neměli mluvit o pokání, ale jen o víře v Krista. Proč nelze pokání od spásné víry oddělovat?*

© 2001, Steven J. Cole,
všechna práva vyhrazena.

KRISTUS UKŘIŽOVANÝ, NAŠE CHLOUBA

Výchova k jásání – nad křížem (Galatským 6:11-18)

- ◆ *¹¹Ted' vám píši vlastní rukou; všimněte si velkého písma. ¹²Ti, kteří chtějí dobře vypadat před lidmi, nutí vás, abyste se dávali obřezat, jen aby nebyli pronásledováni pro kříž Krista Ježíše. ¹³Vždyť ani ti, kdo jsou obřezáni, zákon nezachovávají; chtějí, abyste se dali obřezat jen proto, aby se mohli pochlubit tím, co se stalo na vašem těle. ¹⁴Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět. ¹⁵Neboť nezáleží na obřezanosti ani neobřezanosti, nýbrž jen na novém stvoření. ¹⁶A všem, kdo se budou řídit tímto pravidlem, Izraeli Božímu, pokoj a slitování. ¹⁷Ať už mi nikdo nepůsobí těžkosti, vždyť já nosím na svém těle jizvy Ježíšovy. ¹⁸Milost našeho Pána Ježíše Krista buď s vámi, bratří. Amen.*

Nejásat nad ničím jiným než nad křížem

Jásat nad Kristovým křížem? Zní to podivně. Jako třeba: jásat nad elektrickým křeslem. Jásat nad plynovou komorou. Jásat nad smrtící injekcí. Jásat

nad oprátkou. Je to velmi zvláštní, jásat nad křížem. Ale právě o tom tady ve 14. verši Pavel píše:

- ◆ *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista ...*

A toto sloveso, které tady zní „chlubit“, se jinde překládá jako „jásat“. Zanic nechci jásat nad ničím, leč nad křížem našeho Pána Ježíše. Jásat nad křížem.

Takže Pavel zde jmenuje jednu nanejvýš důležitou součást naší vize Výchovy k jásání, konkrétně to, že tato výchova musí napomáhat jásání nad křížem.

Co to znamená, že se nesmíme chlubit – že nesmíme jásat – pokud to není chlubení Kristovým křížem a jásání nad ním?

Ale neříká nám Pavel, že se máme chlubit i jinými věcmi?

Toto slovo, které znamená „chlubit se“ nebo „jásat“, se objevuje i textu Římanům: 5:2,3,11:

- ◆ *... ²chlubíme se nadějí, že dosáhneme slávy Boží. ³A nejen to: chlubíme se i utrpením ... ¹¹A nejen to: chlubíme se dokonce Bohem ...*
- ◆ *... A tak se budu raději chlubit slabostmi ... (2K 12:9).*

Co tedy Pavel myslí tím, že se nechce „chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista ...“? Že se nebude chlubit ničím jiným než křížem!

Myslí tím, že všechno křesťanovo chlubení by mělo být chlubením v Kristově kříži. Všechno jásání by mělo být jásáním nad křížem. Chlubíte-li se nadějí slávy, chlubte se Kristovým křížem. Chlubíte-li se utrpením, protože utrpení buduje naději, chlubte se Kristovým křížem. Chlubíte-li se Bohem, chlubíte se Kristovým křížem. Chlubíte-li se svou slabostí, chlubte se Kristovým křížem.

Proč je to tak? Protože vykoupení hříšníci dostali všechno dobré – a vlastně i všechno zlé, které pro ně Bůh obrátil v dobré – skrze Kristův kříž. Nebýt Kristovy smrti, nečekalo by hříšníky nic než odsouzení. Nebýt Kristova kří-

16 ZÁPAS O DUŠI

že, nebylo by nic než zavržení. A tak za všechno, co jsme v Kristu získali – za všechno, čím se chlubíme, nad čím jásáme – vděčíme Kristově smrti. A všechno ostatní, nad čím jásáme, pro nás má být důvodem jásat nad křížem, na kterém pro nás byla všechna požehnaní požehnání za cenu Kristova života.

Všechna požehnaní v životě jsou určena k tomu, aby vyvyšovala Kristův kříž. Nebo jinak řečeno, každá dobrá věc, která nás v životě potká, (a také každá zlá věc, kterou Bůh k dobrému obrátí) je určena k tomu, aby vyvyšovala Krista, a to Krista ukřížovaného.

Uvedu příklad naší autonehody. Naše auto šlo do šrotu, ale nám se nikomu nic nestalo. A z této ochrany se raduji. Jásám nad ní. Ale čím to, že nikdo nebyl zraněn? Já a moje rodina jsme to dostali jako dar, který si nikdo z nás nezasloužil. Jsme hříšníci a od přirozenosti, nebýt Krista, jsme dětmi hněvu. Jak jsme tedy přišli k tomu, že jsme dostali takový dar pro naše dobro? Odpověď: Kristus zemřel za naše hříchy na kříži a odvrátil od nás Boží hněv a zajistil nám, i když si to ani v nejmenším nezasloužíme, Boží všemohoucí milost, která působí, že všechno napomáhá k našemu dobru. Když tedy jásám nad naším bezpečím, jásám nad Kristovým křížem. A pojišťovna nám za auto zaplatila a mohli jsme koupit další auto. A já jásám nad tou užasnou milostí hojnosti. Tak nějak to je. Zlikvidujete svoje auto, nic se vám nestalo, pojišťovna zaplatila, koupili jsme jiné a život pokračuje dál, skoro jako by se nic nestalo. A já skloním hlavu a děkuji a jásám nad tou nevýslovnou milostí i v těchto malých materiálních věcech. Odkud pochází všechna tato milost? Jste-li spasený hříšník, věříte-li v Ježíše, přichází k vám skrze kříž. Nebýt kříže, není nic než soud. Každý dar je tedy vykopen krví. A všechno jásání – všechno chlubení – je jásáním nad křížem. Běda mi, kdybych jásal nad kterýmkoli požehnaním, kdybych při tom nejásal nad Kristovým křížem.

Aby byl ve všem oslaven Kristus

To znamená, že téma Kristova kříže zcela postupuje naši Výchovu k jásání. Kříž není jedním dílkem z mnoha. Galatským 6:14 nám takovéto uvažování nedovoluje:

◆ *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista ...*

Ničím, leč křížem. Jedině křížem. Žádná chloubba, žádné jásání, žádné potěšení, žádné dikůvzdání – jediné chloubba v kříži, jásání nad křížem, potěšení z kříže a dikůvzdání za kříž. Proč? Protože každý náš sen o budoucnosti této církve, každé shromáždění naplněné nadějí, každý vytyčený plán, každý popsaný blok, každá věnovaná koruna, každá položená cihla a každý vyučovaný student je milost, zaplacená krví a darovaná nám vykopeným hříšníkům. Nikdo z nás si totiž, nebýt Kristova kříže, nezaslouží nic než zavržení. A tak všechno naše jásání, všechno dík, všechna chloubba, všechna radost spočívá v kříži.

Dalo by se to říct také tak, že smyslem kříže je, aby se ve všem oslavil Kristus. Bůh určil kříž k tomu, aby ve všem byla vzdávána čest Kristu. Když Pavel říká v Galatským 6:14, že se zanic nechce „chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista“, říká vlastně, že je Boží vůlí, aby byl vždy vyvyšován kříž – aby Kristus ukřížovaný byl vždy naší chloubou a jásetem a radostí a chválou – a to proto, aby Kristu ukřížovanému patřila všechna sláva a dík a čest za všechno dobré v našich životech – a také za všechno zlé, které Bůh obrací v dobré.

Nyní ale vyvstává otázka: je-li toto – totiž to, aby byl ve všem ctěn a oslavován „Kristus ukřížovaný“ – Božím záměrem pro Kristovu smrt, jakým způsobem se má Kristu dostat té slávy, která mu náleží? Odpovědí je, že děti i mládež i dospělí musí být vyučováni o těchto skutečnostech. Nebo jinak řečeno: zdrojem jásání nad Kristovým křížem je vyučování o Kristově kříži.

To je můj úkol: oslavit Ježíše tím, že vás těmito skutečnostem vyučuji. A váš úkol potom je oslavit Ježíše ještě více tím, že podle nich budete žít a že je budete předávat dalším. Vyučování o Ježíši je výchovou k jásání nad Ježíšem. A nechceme-li jásat nad ničím jiným, než nad křížem, musíme se soustředit na vyučování o kříži – a pod křížem. Nebo bych možná měl říct spíš „na kříži“. Vyučování na kříži povede k jásání nad křížem. Jak to myslím?

Jsem ukřižován spolu s Kristem

Jak verš 14 pokračuje:

- ◆ *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět.*

Křížem se chlubíme, pokud jsme na kříži. Neříká 14. verš právě tohle? Svět je ukřižován pro mne a já jsem ukřižován pro svět. Svět pro mne zemřel a já jsem zemřel světu. Proč? Protože jsem byl ukřižován. Chlubit se křížem se učíme, když jsme na kříži.

Ale co to znamená? Kdy to tak je?

Kdy jsme ukřižováni? Odpověď najdeme v Galatským 2:20:

- ◆ *Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne.*

Když zemřel Kristus, zemřeli jsme i my. Úžasný význam Kristovy smrti spočívá v tom, že všichni, kdo jsou jeho, zemřeli v něm, když zemřel on. Smrt, kterou za nás zemřel, se stává naší smrtí, když jsme s ním vírou sjednoceni.

Možná namítnete: „Copak nejsem naživu? Já mám dojem, že jsem.“ No dobrá, tady se ukazuje potřeba poučení. Musíme se naučit, co se s námi stalo. Musíme být o těchto věcech vyučováni. Proto jsou v Bibli verše Galatským 2:20 a 6:14. Bůh nás učí, co se s námi stalo, abychom mohli znát sami sebe a to, jak s námi jedná, a radovat se z něho a z jeho Syna a z kříže tak, jak máme.

Pročtěte si znovu Galatským 2:19,20 a uvidíme, že – opravdu – jsme mrtví a že – opravdu – jsme živi.

- ◆ *... Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus* Proč? Protože jsem zemřel, totiž ten starý vzpurný nevěřící já jsem zemřel.
- ◆ *... A život, který zde nyní žiji, ...* takže přece žiji, i když to nejsem týž já, který jsem zemřel,
- ◆ *... žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne.*

Jinými slovy: to „já“, které žije, je nové „já“, „já“ víry. Žije nové stvoření. Žije věřící. Starý člověk zemřel na kříži spolu s Ježíšem.

A pokud se ptáte, čím se to váže k realitě, proč to můžete považovat za své, můžete odpověď využít ze slov o víře v Galatským 2:20:

- ◆ *... A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího ...*

To je ta vazba. Bůh nás váže ke svému Synu vírou. A když to udělá, jsme s Božím Synem sjednoceni tak, že se jeho smrt stává naší smrtí, a jeho život naším životem.

A teď se s tím vším vraťme ke Galatským 6:14:

- ◆ *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět.*

Nechlubme se ničím jiným než křížem.

Jsem mrtví světu

A jak dosáhnout takového radikálního soustředění na kříž – toho, aby všechno naše jásání směřovalo zpět až ke kříži? Odpověď: musíme si uvědomit, že když Kristus zemřel na kříži, zemřeli jsme i my, a když jsme mu uvěřili, stala se tato smrt skutečností v našem životě. Pavel říká, že jsme zemřeli světu a svět zemřel nám.

Což znamená: když jsme uvěřili Kristu, byla přetržena pouta, která nás vázala k tomuto světu, a neodolatelné kouzlo světa bylo zlomeno. Já jsem pro svět mrtvola a svět je mrtvola pro mne. Nebo, řečeno pozitivně, podle verše 15

18 ZÁPAS O DUŠI

jsem „nové stvoření“. Naše staré já zemřelo. Naše nové já žije. A toto nové já je já, které věří. A víra nejásá nad světem, ale nad Kristem – a to nad Kristem ukřižovaným.

To je základ, který nám umožní soustředit se na kříž tak, abychom mohli říct spolu s Pavlem:

◆ *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista ...*

Svět už není mým pokladem. Už není zdrojem mého života, mého uspokojení a radosti. Tím je Kristus.

„Ale co ta autonehoda, ze které jste vyvázli bez zranění? Co to pojištění, které vám zaplatili? Neříkal jsi, že z toho máš radost? Copak to není svět? To jsi opravdu mrtev světu?“

Nejspíš jsem. Doufám, že jsem. Protože zemřít světu neznamená ze světa odejít. A neznamená to, že zmizí naše pocity vzhledem ke světu – některé negativní a některé pozitivní (1. Janův 2:15; 1. Timoteovi 4:3). Znamená to, že každá naše oprávněná radost z věcí tohoto světa se stává krví vykoupným důkazem Kristovy lásky, která ho přivedla na Golgotu, a příležitostí k tomu, abychom se chlubil Kristovým křížem. Jsme mrtví vyplacenému pojistnému, pokud naše potřeby nenaplňují ty peníze od pojišťovny, ale Kristus, jejich dárce. Když se ve svém srdci vracíme celým řetězem požehnání až k jejich zdroji na kříži, pak je světský charakter toho požehnání mrtev, a Kristus ukřižovaný je vším.

To je cílem výchovy k jásnání – nad křížem. Kéž Bůh dá, aby naše touhy, plány, práce, dávání, vyučování a životy oslavovaly pouze Krista, toho ukřižovaného.

*John Piper, pastor
Bethlehem Baptist Church*

Zemřel sice na kříži v slabosti, ale z Boží moci je živ. I my jsme s ním slabí, ale pro vás budeme společně s ním žít z moci Boží. (2K 13:4)

SPRAVEDLNOST V EVANGELIU

Kdybych měl z Písma vybrat jeden verš, který nejlépe shrnuje evangelijní zvěst, bez váhání sáhnu po verši Římanům 3:24 – to je „evangelium v kostce“. Pozorně se na něj podívejme:

◆ *jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. (Římanům 3:24)*

Možná máte na jazyku otázku: „Proč by měl kdokoli vybrat právě tenhle verš?“ Pokud se pozorně zamyslíte nad jeho jednotlivými částmi, dostanete odpověď.

Za prvé: křesťanská víra čili evangelium je o ospravedlnění, a tento verš nám na svém začátku říká, jak jsou hříšníci před Bohem ospravedlňováni. Místo toho, že jsou ospravedlňováni, můžeme říct, že si dobře stojí před Bohem. Ospravedlněný člověk je člověk, který si dobře stojí před Bohem. Je to omilostněný hříšník, kterého Bůh dokonale přijímá.

Za druhé: tento verš nás přesně informuje o způsobu, kterým jsou zbědovaní hříšníci ospravedlněni, neboli jak se to stane, že si dobře stojí před Bohem. Jsme ospravedlněni „zadarmo jeho milostí“. Nejsme ospravedlněni pro své skutky, proto, že jsme pokřtěni, díky svému členství v církvi, ale pouze milostí. Je velmi zajímavé, že řecké slovo, přeložené v Římanům 3:24 jako „zadarmo“, je ve verši Jan 15:25 přeloženo frází „bez příčiny“:

◆ *To proto, aby se naplnilo slovo, které je napsáno v jejich Zákoně: „Nenáviděli mne bez příčiny.“ (Jan 15:25)*

Když tyto dva verše srovnáme, uvidíme, že důvod, proč svět Krista nenáviděl, spočíval zcela v lidech, ne v Kristu. Svět ho nenáviděl bez příčiny. On si lidskou nenávist ničím nezasloužil ani ji nezpůsobil. Příčina té nenávisti, která na něj dopadla, byla úplně a beze zbytku v srdcích lidí. Verš Jan 15:25 by se dal přeložit také takto: „Nenáviděli mne,

protože chtěli.“ Jinými slovy, k tomu, aby ho nenáviděli, jim neposkytl žádný důvod.

A o křesťanově ospravedlnění to platí právě tak, ale v opačném směru. Pokud na nás dopadla Boží odpouštějící milost, nemá to vůbec žádnou příčinu v nás. Nijak jsme si ji nezasloužili ani jsme ji nezpůsobili, a k tomu, abychom ji získali, jsme ničím nepřispěli. Příčina toho, že nás Bůh ospravedlňuje, je výhradně v jeho srdci a jeho svrchovaných záměrech pro vyvolení právě tak, jako příčina toho, že svět zavrhl Krista, je výhradně v srdcích lidí. Toto je význam milosti a tento text vysvětluje, že milost je naprosto bezplatná. Musíme trvat na tom, že základ Boží milosti, z níž bídným hříšníkům odpouští a ospravedlňuje je, spočívá zcela v Bohu a ani v nejmenším v hříšníkovi.

To je ovšem problém. Vzniká oprávněná otázka: „Jak by mohlo být správné, čestné, dobré a spravedlivé, aby Bůh, který je svatý, odpustil hříšníkům, kteří nejen že si odpuštění vůbec nezaslouží, ale dokonce si zaslouží naprostý opak?“ Zaslouží si peklo. A odpověď znovu najdeme v tomto verši. Když Bůh odpouští hříšníkům, kteří si zaslouží peklo, projevuje a vyvyšuje se jeho spravedlnost v tom, že jim odpouští „vykoupením v Kristu Ježíši“, na základě Kristovy oběti. Kristova smrt na kříži je základem toho a důvodem pro to, aby Bůh mohl hříšníky ospravedlnit.

Vidíte, že tento verš (Římanům 3:24) vykládá celou skutečnost? Věřím, že nyní se mnou souhlasíte, že tento verš sám o sobě vyjadřuje jádro a duši evangelia Boží svrchované milosti.

Musíme si uvědomit, že základní otázkou Písma není, jak přimět hříšníka, aby miloval Boha. Tou skutečnou otázkou, se kterou pisatelé Bible zápasí, je: „Jak může svatý Bůh milovat provinilého hříšníka, jako jsem já?“ Jedinou odpovědí je evangelium milosti. Bůh hříšníky miluje a odpouští jim pouze „pro Krista“, díky Kristu. Bůh tím, že nám odpouští, odměňuje Krista za to,

že prošel utrpením až k smrti. Jak půjdeme dále, bude nám to stále zřejmější.

Ve verši 1. Janův 1:9 čteme, že Bůh je tak „věrný a spravedlivý“, že nám odpouští, když mu hříchy vyznáváme. Ke komu je Bůh věrný, když nám odpouští? K nám jistě ne! Nám nedluží nic než smrt. Uvidíme, že je věrný ke Kristu, když nám „pro Krista“ odpouští.

Podle tohoto verše vychází Boží odpuštění také z jeho spravedlnosti. Bůh je v tom, že nám odpouští, nejen věrný, ale také spravedlivý. Řikává se, že spravedlnost je ta jediná věc, o kterou bychom nikdy neměli prosit. Bude-li Boha prosit, aby nám dal, co si zasloužíme, zahyneme. A přesto právě spravedlnost je tím Božím atributem, na kterém mohou křesťané postavít jistotu svého spasení. Bůh věrně dodržuje svou smlouvu s Kristem a dává mu spravedlivou odměnu za jeho vykupitelské dílo.

List Římanům je klíčem k celé Bibli. Abychom mu porozuměli, představme si, že jsme porotci a že sledujeme, jak prokurátor dokazuje vinu obžalovaného. Přesně to Pavel dělá. Jako Boží zástupce obviňuje každého člověka z otevřené a svévolné vzpoury proti Bohu. Jak prokurátora posloucháme, získáváme dojem, že ať je ten obviněný kdokoli, je hoden toho nejpřísnějšího trestu. A když se Bohu Duchu svatému zlíbí otevřít naše srdce pravdě, ukáže nám, že prokurátorův ukazováček je namířen přímo na nás. Pochopíme, že my jsme ti provinilí hříšníci, kteří „propadli Božímu soudu“.

V listu Římanům je jen jediné slovo, kterému musíme porozumět, abychom celý list pochopili. Není to víra, milost ani ospravedlnění. Je to slovo *proto*. Všechno, co potřebujeme, abychom mohli sledovat Pavlovu argumentaci, je přijít na to, proč tam vlastně každé to *proto* je. To myslím vážně. Apoštol případ předkládá tak, že v každé chvíli dokazuje jen jediný bod. Na jedinou věc věnuje dvě a půl kapitoly. Od začátku

20 ZÁPAS O DUŠI

listu až do poloviny třetí kapitoly dokazuje, že všichni bez výjimky – a to znamená včetně mne a včetně vás – jsou v Božích očích vinni. Žid, se všemi svými vědomostmi, je vinen. Pohan, který ví mnohem méně, je neméně vinen a odsouzen. To veliké *proto* ve verši 3:20 (které je překládáno jako *vždyť*) Pavlovi výchozí argumentaci uzavírá. Všichni lidé po právu „propadli Božimu soudu“, protože jsou všichni vinni a

- ◆ *Vždyť (proto) ze skutků zákona, nebude před ním nikdo ospravedlněn!... (Římanům 3:20).*

Nemáme žádnou naději, že bychom si mohli pomoci sami, nebo že by nám mohl pomoci zákon. Pokud hříšníka nezachrání sám Bůh, musí hříšník zahynout.

Ve čtvrté kapitole pak Pavel zdůrazní pravdu ospravedlnění z víry. Jakmile tento bod dokáže, dostane se k dalšímu velkému *proto* (které je zde přeloženo jako *tedy*). Nyní staví na faktech, která právě prokázal:

- ◆ *Když jsme tedy (proto) ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista ... (Římanům 5:1)*

Je-li hříšník v Božích očích opravdu ospravedlněn, vyplývá z toho logicky že má opravdový „pokoj s Bohem“. Už pro něj „není žádného odsouzení“ (Ř 8:1), ale je nyní naprosto přijat do Boží rodiny. Má také přístup do Boží přítomnosti. Toto jsou nepochybné důsledky ospravedlnění. Nemáme prostor na to, abychom prošli celý list Římanům a studovali všechna *proto*, ale můžete to udělat sami. Prostě si podtrhněte všechna *proto* podtrhněte a položte si otázky: „Co apoštol právě dokázal? Jakou konkrétní doktrínu vyzdvihl? Jak nyní staví na pravdách, které prokázal?“ Když to uděláte s každým *proto*, ručím vám za to, že vám list Římanům bude jasný.

Své úvodní prohlášení činí právník Pavel v Římanům 1:16,17:

- ◆ *Nestydím se za evangelium: je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale také*

pro Řeka. Vždyť se v něm zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána vírou a vede k víře; stojí přece psáno: „Spravedlivý z víry bude živ.“

Právník ve svém úvodním prohlášení představuje to, k čemu svou argumentací hodlá dospět. Potom předkládá fakta, která jeho tvrzení dokazují. Římanům 1:16,17 představuje úžasné shrnutí listu Římanům a celé evangelijní zvěsti. Toto Pavlovo prohlášení vysvětluje, proč tak horlivě usiluje o to, aby všichni lidé slyšeli jeho evangelium.

Především: „nestydím se za evangelium“ je jiný způsob, jak říct „jsem na evangelium velmi hrdý“. Pavel mluví způsobem, jakým mluví Jižané. Nikdy nezapomenu, jak jsem jednoho bratra v Alabamě požádal, aby mne svezl k nákupnímu středisku. Řekl: „Bratře Johnne, bude mi nesmírnou ctí tě tam odvézt.“ Pavel se pyšní evangeliem kvůli tomu, čím evangelium je a co dokáže. Není to nic menšího než Boží moc, která může hříšníka změnit skrz naskrz a také to činí. Toto evangelium naplňuje všechny hříšnickovy potřeby a všechny Boží nároky.

Když Pavel v tomto textu říká, že se nestydí, nemluví o tom, že se nestydí svědčit svým sousedům nebo hlásat evangelium na ulici. To je samozřejmě pravda, ale o to tady nejde. Pavel mluví jako filosof. Říká: „Nestydím se přinést toto evangelium na volný trh myšlenek. Budu se přít s filosofoy na Areopagu, ať jsou to epikurejci nebo stoikové. Rozdám si to s freudiány i se skinnerovci. Vsadím na toto evangelium proti každé sektě, proti každému hnutí, proti každému falešnému proroku, proti každému pseudointelektuálovi na kterékoli univerzitě nebo kdekoli jinde, a toto evangelium vždy zvítězí, neboť za ním stojí Boží moc. Pouze toto evangelium bere v úvahu skutečnou lidskou hříšnou a sobeckou přirozenost a zároveň si troufá tvrdit, že navzdory tomu všemu je tu naděje na milost a milosrdenství. Toto evangelium je jediné učení, které rozumí člověku v jeho hříšnosti a vině a

přesto tvrdí: „Boží milost je větší než náš hřích.“

Pokud si verš 17 přečteme pozorně, měl by nás překvapit. Pavel evangelium tolik důvěřuje proto, že „se v něm zjevuje Boží spravedlnost“. Čekali bychom, že bude oslavovat pravdu, že evangelium zjevuje Boží lásku – a evangelium samozřejmě opravdu zjevuje Boží lásku. To nicméně není Pavlův hlavní důvod, proč evangelium tak vychvaluje. Evangelium není především zjevením Boží lásky, ale zjevením Boží spravedlnosti. To je životně důležitý bod.

Mohli bychom očekávat, že Pavel bude evangeliem tak nadšen proto, že zjevuje Boží úžasnou milost nebo Boží úžasné milosrdenství. Ačkoli to obojí je fascinující pravda, na tomto místě to pro Pavlovu argumentaci není tou první a nejdůležitější charakteristikou evangelia. Pavel je unesen tím, že evangelium „zjevuje Boží spravedlnost“. Pavel žasne nad tím, jak evangelium dokazuje, že Bůh je spravedlivý, když ospravedlňuje ty nejhorší hříšníky. To ještě prozkoumáme. Prozatím si musíme uvědomit, že Pavlovo evangelium se ze všeho nejvíce soustřeďuje na to, aby se v plánu milosti projevila Boží spravedlnost! Předvede nám, jak evangelium dokazuje, že Bůh může být zároveň spravedlivý a zároveň ospravedlňovat bezbožné.

Připomeňme si, že základní otázka zní, jak přimět hříšníka, aby miloval Boha, ale: „Jak může svatý Bůh milovat hříšníka, jako jsem já?“

Chceme-li zjistit, zda opravdu rozumíme a věříme tomu evangelium, na které je Pavel tak pyšný, můžeme své srdce prověřit dvěma způsoby. První je intelektuální, druhý je zkušenostní. Jak jsem právě řekl, Pavel mluví ve verši 16 o tom, že se intelektuálně nestydí za evangelium. Za Bibli nebo její jasnou zvěst o svrchované milosti v Kristu se nikdy nesmíme intelektuálně stydět. Souhlasím, že se často musíme stydět za to, co dělá nebo říká církev nebo kazatel, ale nemůžeme si dovolit stydět

se za Krista nebo za apoštoly. Pokud se domníváte, že psychiatr může lidskému srdci a jeho potřebám rozumět lépe než pisatelé Bible, potom ve svém srdci pravděpodobně buď nerozumíte nebo nevěříte poselství Písma a je možné, že jste pravou biblickou zvěstí dosud neslyšeli. Někteří lidé vyrůstají v domněnce, že Bible učí: „Netancuj, nepij, nekuř a s děvčaty, která to dělají, nechoď.“ To není evangelium. Evangelium je Kristus sám a záchrana skrze spojení s ním. Pokud se intelektuálně stydíme za Bibli nebo za její poselství, pak mu buď nerozumíme nebo nevěříme.

Druhou zkoušku najdeme v Římanům 5:5, kde Pavel říká, že „*naděje nezahanbuje (nezklame)*“. Pavel tu mluví o zkušenosti. Tvrdí, že nikdo, kdo kdy vložil nebo vložil svou víru v Ježíše Krista, nikdy nebyl a nebude zahanben nebo zklamán. Znáám lidi, kteří tvrdí: „Evangelium už jsem jednou zkusal, ale nefungovalo to.“ Když je ale přinutíte, aby vám řekli to „evangelium“, které „vyzkoušeli“, zjistíte, že to bylo falešné evangelium od náboženského hokynáře a ne z Bible. Pokud věříme tomu náboženskému braku, který dnes slyšíme od mnoha kazatelů, pak se nepochybně brzy dočkáme zklamání (*narážka na americké, převážně televizní vysílání evangelia zdraví, bohatství a prosperity, pozn. ZOD*). Pokud vám někdo tvrdí, že budete uzdraveni, budete-li dost silně věřit, a vy uzdraveni nejste, brzy budete Boha obviňovat, že nedodrжуje, co slíbil. Podobně, pokud vám v televizi vykládá falešný prorok, že je Boží vůlí, abyste dostali nový Cadillac a abyste ho dostali hned, pokud jen budete dost věřit, budete skutečně zklamáni.

Opakuji, pokud jsme zklamáni evangeliem, je to buď proto, že nevěříme pravému evangelium, nebo dosud nechápeme jeho skutečnou zaslíbení.

Když si uvědomíme Boží naprostou svrchovanost a svatost a porovnáme je s lidskou naprostou duchovní zkažeností a hříšností, snadno se stane, že

22 ZÁPAS O DUŠI

zvoláme: „Jak by vůbec bylo možné překlenout tu nesmírnou vzdálenost mezi svrchovaným svatým Bohem a nepatrným hříšným člověkem?“ Opravdu, jak v tom případě může být člověk, provinilý hříšník, v Božích očích ospravedlněn?

Všechna náboženství se snaží najít na tuto životně důležitou otázku odpověď a dát Boha a hříšníka znovu dohromady. Všechna náboženství s výjimkou evangelia odpovídají nesprávně. Chyby se dopouštějí

(1) buď v tom, že snižují Boží charakter (upírají mu naprostou svrchovanost nebo popírají, že svatost je podstatou jeho existence),

(2) nebo v tom, že vyvyšují člověka (popírají, že je zcela zkažený, a tvrdí, že má schopnost vytáhnout se z bahna sám za vlastní cop, když dostane jenom trochu šanci).

Jinými slovy: většina falešných náboženství snižuje Boží svatý charakter na pouhou lásku, vyvyšují vlastní schopnosti člověka a popírají jeho vinu. Ovšem ve chvíli, kdy přijmeme biblický pohled na Boha a člověka, se musíme ptát: „Jak potom, ve světle těchto skutečností, může být hříšný člověk v Božích očích ospravedlněn?“

Jenom evangelium má na tuto otázku odpověď, a měli bychom si všimnout, že těm, kdo nechápou Boží milost a svatost, zní tato odpověď jako rouhání. Toto jsou Pavlova známá slova:

◆ *Kdo se nevykazuje skutky, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost (Římanům 4:5)*

Dovedete si představit Žida, který slyší, jak Pavel tvrdí, že svatý Bůh Izraele „dává spravedlnost bezbožnému“? Začal by křičet: „To je rouhání a ten člověk zasluhuje vytrhnout jazyk.“ Pokud Pavlovi opravdu rozumíme, řekneme: „Tato námitka by evangelium nazývala rouháním zcela oprávněně, kdyby Bůh nebyl na kříži obětoval svého Syna jako smírnou obět.“

Proč by tento Žid a další ztracení lidé mohli Pavlovo prohlášení, že Bůh „dává spravedlnost bezbožnému“, považovat za rouhání nebo něco podobného? Protože dobře chápou skutečný základ spravedlnosti, totiž že každý by měl dostat to, co si zaslouží. Nechápu ale, že Kristus dostal celý trest, který jsme si zasloužili. Milost chápou! Nechápu ale kříž.

Dovolte, abych to ilustroval. Bible docela jasně říká, jaké jsou Boží principy spravedlnosti. Najdeme je na mnoha místech. Svět Božím principům spravedlnosti rozumí, protože právě na těchto principech je pevně postavena naše vláda:

◆ *... nepřipustíš, aby byl zabit nevinný a spravedlivý, neboť svévolníka neospravedlním.*

(2. Mojžíšova 23:7)

V tomto verši jsou dva základní kameny spravedlnosti podle Boží vlády i podle amerického právního systému. První: „Nikdy nepopravíš nevinného.“ Druhý: „Nenecháš viníka bez trestu.“ A Bůh nejen, že položil tyto dva základní kameny, ale říká nám také, že nenávidí ty, kdo tyto principy poruší:

◆ *Prohlásit svévolníka za spravedlivého a spravedlivého za svévolníka, to obojí je Hospodinu ohavností. (Příslaví 17:15)*

Jistě se mnou budete souhlasit, že každý ztracený člověk tyto dva principy chápe a souhlasí s nimi. Nicméně mnozí lidé si neuvědomují, že právě proto nedokáže ztracený člověk pochopit smysl milosti. Uvažuje pouze v pojmech „dostat po zásluze“. Nevidí, že evangelium je založeno na milosti a ne na skutcích.

Dovolte mi uvést příklad ze současnosti. Představte si, že soudce ve vašem městě vědomě a záměrně odsoudí k smrti nevinného člověka. Všichni obyvatelé města budou pobouřeni: „To je tak zlé, že horší to už být nemůže.“ Nebo dejme tomu, že (a dnes se to stává běžně) soudce vědomě propustí viníka na svobodu. To by se lidé také

bouřili a volali, že to vůbec není v pořádku. Horší by mohlo snad už jen to, kdyby soudce odsoudil toho nevinného k smrti výslovně z toho důvodu, aby mohl viníka nechat běžet. Většina lidí by ochotně podepsala petici, aby byl takový soudce sesazen a pohnán k zodpovědnosti. Křičeli by, že takové zneužití spravedlnosti se prostě nesmí tolerovat!

Určitě už víte, kam mířím. Bůh udělal obě dvě věci, o kterých říká, že je nenávidí. Bůh udělal obě dvě věci, které sám prohlásil za nespravedlivé! Říká snad tento text něco jiného?

◆ *Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za ne-spravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. (1 Petrův 3:18)*

Ano, Bůh ty dvě věci, které nenávidí, udělal. Potrestal toho jediného spravedlivého, který kdy žil, našeho Pána Ježíše Krista, a výslovně řekl, že tohoto nevinného trestá proto, aby ti nejhorší hříšníci ušli trestu. Nejenže Bůh, jak to tak „vypadá“, překročil své vlastní principy spravedlnosti, ale dokonce nám – mně i vám – přikázal, abychom to, co udělal, kázali jako „evangelium svrchované milosti“! Ale ani to ještě není to nejnepochopitelnější. Máme říkat, že Bůh toho jediného nevinného člověka, který kdy žil, nechal popravit výlučně proto, aby ty nejhorší hříšníky zachránil. A právě tento čin poskytuje základ pro dosažení a uspokojení Boží spravedlnosti. To, co vypadá jako něco naprosto nespravedlivého, je ve skutečnosti tím, co prosazuje Boží spravedlnost. Toto chce Pavel dokázat.

Tyto dva velké Boží činy jsou podstatou zvěsti evangelia. Jsou odpovědí na tu velkou otázku. Provinilí hříšníci mohou být ospravedlněni, aniž by nějak utrpěla Boží svrchovanost nebo jeho spravedlnost. To, co Kristus vykonal na kříži, zajistilo základ „spravedlnosti“ evangelia.

Jakmile porozumíme tomuto, snadno pochopíme, proč Pavel říká:

◆ *Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě (1K 1:18)*

Kázání o Boží lásce není bláznovstvím nikomu. Lidé se nerozčilují, když kážete o Boží lásce. Naopak: rozčilují se, když o Boží lásce nekážete. Většina lidí se nám nevysmívá ani kvůli tomu, že kážeme o Kristových zácracích. Někteří ano, ale není jich mnoho. Proč se tedy začnou bouřit a povykovat, když kážeme „slovo o kříži“?

Musíme si položit otázku, co to vlastně znamená říkat „slovo o kříži“. Odpověď je prostá: znamená to říkat o usmiřující krvi, kterou za nás zástupně prolil Kristus. Znamená to říkat, že jedině Kristova smírná oběť může uspokojit Boha a hříšníkovo provinilé svědomí. Říkat kříž znamená říkat učení o smíření – o přinesené oběti, která odvrací Boží svatý a spravedlivý hněv.

Proč lidé toto učení tolik nesnáší a tak usilovně se proti němu staví? Protože mají nesprávný názor jak na Boží charakter, tak na lidskou přirozenost. Jednak nevěří, že člověk je tak zkažený, že nic menšího než oběť krve nemůže přikrýt jeho hroznou vinu, jednak Boha považují pouze za lásku a pomíjejí jeho svatost a svrchovanost. Lásku není třeba smiřovat. Jen pomýšlení na to, že by milující Bůh potřeboval pro své odpuštění krvavou oběť, je strašné zkresení Božího obrazu. Láska se nikdy nemůže hněvat. Lásku nikdy není třeba smiřovat. Museli bychom souhlasit – kdyby Bůh byl pouze láska. Bůh je ale také svatý a spravedlivý. Tyto Boží atributy nesmí být zapřeny a nic než krev Božího Syna jim neučiní zadost. Boží neuvěřitelná a úžasná láska se k hříšnému člověku musí dostat po dálnici svaté spravedlnosti.

– John G. Reisinger –

Já, já sám vymažu kvůli sobě tvoje nevěrnosti, na tvé hříchy nevzpomenou. (Izajáš 43:25)

Následující pojednání není v žádném případě biblický rozbor spravedlnosti! Přetiskujeme jej, protože nám pomůže porozumět pojmu „spravedlnost“ v klasických humanistických i „klasických křesťanských“ souvislostech. – ZOD –

CO JE TO SPRAVEDLNOST?

Klasický a křesťanský pojem spravedlnosti

Slovo „spravedlnost“ dnes používá kdekdo. Může znamenat téměř cokoli. Slyšíme pokřik „Mír a spravedlnost!“ z úst lidí, kteří by chtěli stávající společnost zničit ohněm a mečem. Jiní lidé si představují, že dokonalé spravedlnosti lze snadno a rychle dosáhnout za pomoci určitých finančních opatření – jako by cokoli na tomto světě mohlo být někdy dokonalé.

Navzdory zmatku kolem významu slova „spravedlnost“ poslední vydání Britské encyklopedie heslo „spravedlnost“ neobsahuje. Je tu ovšem stručný odstavec o smírčích soudcích; jedním z nich jsem byl i já, dokud stát Michigan tento vznešený úřad nezrušil. Má dnešní přednáška může vypadat jako bláznovský pokus vpadnout kamsi, kam se i andělská „Encyclopaedia Britannica“ bojí vstoupit. Ale možná, že povaze spravedlnosti může porozumět i někdejší smírčí soudce: protože základním smyslem zákona je udržení míru.

„**Spravedlnost je pouto, jež drží pohromadě civilizované lidi a civilizované národy**“, řekl Daniel Webster na pohřbu soudce Josepha Storyho v roce 1945; a totéž říkáš já dnes.

Dovolu, abych nejprve předložil předběžnou charakteristiku nebo definici slova spravedlnost. V polovině sedmáctého století napsal Jeremy Taylor, že existují dva druhy spravedlnosti. Jednak je to **komutativní neboli reciproční spravedlnost**, která je v Písmu vyjádřena slovy:

♦ *Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi; v tom je celý Zákon, i Proroci. (Mt 7:12)*

Podle Taylora „je toto měřítkem té spravedlnosti, která předpokládá výměnu výhodných věcí za jiné výhodné věci: já naplňuji tvoji potřebu, ty vyplňuješ moji potřebu; jsem-li já prospěšný pro tebe, měl bys být ty prospěšný pro mne...“.

Druhým typem je **spravedlnost distributivní**, vyjádřená v listu Římanům: „**Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest.**“ Taylor to komentuje: „*Tato spravedlnost je jiná než ta první, protože závazek nevyplývá ze smlouvy ani se nezakládá na nějaké vzájemné výměně, ale je nám uložen z Božího příkazu nebo z příkazu nadřazeného, vyplývá z přirozenosti nebo z milosti, ze zbožnosti nebo z náboženství, z odpovědnosti nebo z úřadu, podle příkázání: Každý ať slouží druhým tím darem milosti, který přijal; tak budete dobrými správci milosti Boží v její rozmanitosti.*“

Klasická definice vycházející z Platóna, Aristotela, svatého Ambrože a svatého Augustina z Hippo, je vyjádřena jedinou větou: **suum quique, „každému, co mu patří“**. Jak to říká Justinianův *Corpus Juris Civilis*: „**Spravedlnost je zvyk, díky němuž člověk poskytuje každému, co mu patří, a to se stálou a trvalou vůlí.**“ Aristoteles nás učí, že častý výskyt nespravedlnosti ujasňuje význam spravedlnosti. Poznává také, že je nespravedlivé zacházet s nestejnými věcmi stejně – což je princip, k němuž se ve svých dalších přednáškách vrátím. O ctnosti zvané spravedlnost říká svatý Augustin: „**Spravedlnost je uspořádání duše podle ctnosti, z něhož vyplývá, že nejsme ničimi služebníky, leč služebníky Boha samého.**“

Na takových starobylých postulátech, klasických nebo křesťanských, spočívá celý složitý systém zákonů ve Spojených státech – i když jen málo

Američanů ví něco o teorii práva. Veřejný pořádek je totiž založen na mravním řádu, a mravní řád pochází z náboženství – o tomto bodu se zmíním později. Jsou-li tyto vznešené postuláty v opovržení nebo jsou popírány – tak jako byly popírány marxisty v tomto století a sofisty v Platónově době – je spravedlnost vytlačována zvůli a „zmocní se jí ti, kdo mají moc, a chopí se jí ten, kdo může“.

V antickém světě byl nejspravedlivějším člověkem Solón, aténský zákonodárce, básník a hrdina. O své reformě aténské ústavy Solón napsal:

*Lidu jsem tolik dal moci a významu, kolik mu stačí
neubrav jemu cti,
nadto však nepřidav též;
ty pak, kdož mívali moc a
jměním vážnosti došli,
také jsem na péči měl,
chránil je potup a křivd.
Jakoby mocným štítem
jsem zakryl jedny i druhé,
bráně, by onen či ten
bezprávě zvítězit směl...*

(Překlad Ferdinand Stiebitz)

Znamená to, že Solón dával každé třídě, co jí patřilo, a tak zachoval mír: to je sociální spravedlnost. Máme-li však objevit spravedlivé lidi, nemusíme se vracet nazpět až k Plutarchovi: spravedliví lidé nejsou vyhubeným druhem i když jsou možná druhem ohroženým.

V každé společnosti – od neprimitivnější k nejdekadentnější – se najdou lidé, které všichni pokládají za spravedlivé. Z jakého zdroje odvozují takoví lidé své zvyky nebo principy spravedlnosti? Jsou obeznámeni s teoriemi právní vědy? Jen zřídka: ani většina dnes působících soudců není příliš zběhlá ve filosofii práva. Naučili se svému pojetí spravedlnosti v kostele? Většinou ne. Můj dědeček nikdy do kostela nechodil: pocházel z rodiny Poutníků, kteří připluli do Massachusetts, a postupně prošel všemi americkými stadii náboženského nonkonformismu. Nikdy doma nečetl Bibli. Zdědil křesťanskou morálku, ale ne křesťanskou víru v transcendentno.

Takže jak vlastně spravedliví lidé doopravdy pochopili význam spravedlnosti? Řekl bych, že z tradice: ze zvyků a z přesvědčení, jež se po generace uchovávají v rodině a v místním společenství. Aristofanes – na rozdíl od Sokrata – tvrdil, že ctnosti se nelze naučit ve školách ani u učitelů: ctnost se spíše dědí ve starých rodinách. Jsem přesvědčen, že to zvláště platí o kardinální ctnosti, jíž říkáme spravedlnost. Možná, že se tradice spravedlnosti, mimo rodiny a komunity, dá získat ze soukromé četby: dříve nikdo, kdo pozorně četl řecké nebo viktoriánské romanopisce, nemohl nenasát – byť třeba nevědomky – principy osobní a sociální spravedlnosti. Zřetelnější – i když dnes méně častý – při formování citu pro spravedlnost je vliv řeckých a římských klasiků. Až do 19. století se na každé lepší škole studoval Cicero: a následující pasáž tohoto státníka-filosofa učila vnímání povahy spravedlnosti:

Zákon je nejvyšší rozum, vložený do přírody, který velí, co je třeba činit, a zakazuje opak. Tento rozum, upevněn a rozvinut lidskou myslí, představuje zákon. A tak lidé soudí, že zákon je chápání, jehož přirozeným úkolem je nařizovat dobré chování a zakazovat špatné. Domnívají se, že tato vlastnost odvozuje své řecké jméno od myšlenky, že si každý má zachovat, co mu patří. A v našem jazyce, soudím, byla pojmenována podle myšlenky volby.

Krátce řečeno, existuje literární tradice, jež vykládá ideu spravedlnosti. Nejnovějším populárním příkladem této tradice je dodatek ke knížce C. S. Lewise „Zničení člověka“ [Karmelitánské nakladatelství, 1998]. Lewis v ní klade vedle sebe příklady vzaté z různých kultur: z tao neboli z přirozeného zákona. Seřazuje tyto předpisy nebo zákazy do osmi skupin: **zákon obecné dobročinnosti, zákon zvláštní dobročinnosti, povinnost k rodičům, starším a předkům; povinnosti k dětem a potomstvu; zákon spravedlnosti; zákon poctivosti a pravdomluvnosti;**

26 ZÁPAS O DUŠI

zákon milosrdenství; zákon velkodušnosti. Všude na světě, v každé době, říká Lewis, vnímali moudří lidé povahu spravedlnosti a vyjadřovali ji v příslovích, zásadách a zákazech.

Na tomto místě si lze položit otázku: „Předpokládáte, že spravedliví lidé nacházejí v náboženských učeních – hebrejském, křesťanském, muslimském, hinduistickém, buddhistickém – zdroje spravedlnosti?“ Ano, myslím si to. Řídící princip spravedlnosti lze nakonec nalézt v náboženských pohledech na lidský osud, a zvláště ve Zjevení. Naše takzvané „západní“ koncepty spravedlnosti jsou odvozeny z desatera, z platónské náboženské filosofie a z Kristova učení. Někde tady musí existovat autorita nutná k přesvědčení o spravedlnosti; a autorita pouze lidských, a proto omylných soudů nestačí k vynucení všeobecného souhlasu a poslušnosti. Z toho však neplyne, že všichni spravedliví lidé uznávají konečný zdroj představ o spravedlnosti nebo se k tomuto zdroji odvolávají. Můj dědeček nikdy nečetl ani řádku z toho, co napsal Tomáš Akvinský, i když jeho chápání spravedlnosti dobře odpovídalo tomu, co Tomáš tak přesvědčivě vyjadřuje v Sumě. Pojetí spravedlnosti v hebrejské i klasické a středověké kultuře se k dědečkovi dostávalo prostřednictvím britské a americké morální, právní a literární tradice, a prostřednictvím starých zvyklostí v jeho rodině i v maloměstských amerických komunitách, kde žil. Slovo spravedlnost předpokládá závazek k druhým, nebo k Druhému.

Dosud jsem popisoval pojem spravedlnosti, který převládal v západním světě až do konce 18. století. Za frázi „**každému, co mu náleží**“ leží přesvědčení, že božská moudrost udělila člověku jeho vlastní přirozenost; že lidská přirozenost je stálá, že myšlenka spravedlnosti je vložena do lidského svědomí transcendentní mocí, a že obecné pravidlo, podle něhož se snažíme konat spravedlnost, zní: „**Každému, co jeho jest.**“

Co se vlastně tímto známým rčením míní? Řečeno velmi stručně, doktrína suum quique tvrdí, že každý člověk dbalý svého díla má dostat odměnu přiměřenou jeho práci a povinnostem. Tato zásada předpokládá, že společnost je rozrůzněná, s různými třídami a zájmy. Předpokládá jak odpovědnost vůči druhým, tak osobní svobodu. Zajišťuje také silnou ochranu soukromého vlastnictví, v malém i ve velkém, a kladě značný důraz – u židů i u křesťanů – na desáté přikázání. Prostřednictvím římského práva se toto učení o spravedlnosti dostalo do právních kodexů evropského kontinentu i do angloamerického práva.

Podle této doktríny dochází k nespravedlnosti tehdy, když se lidé snaží podnikat věci, k nimž se nehodí, a požadují odměny, na něž nemají nárok, a upírají jiným lidem to, co těm druhým ve skutečnosti náleží. Jak to říká Platón v „Ústavě“: tak jako nespravedlivý člověk je bytost, u níž jsou rozum, vůle a chtění ve vzájemném konfliktu, tak nespravedlivá společnost je taková, v níž je stav věcí ovlivňován „všetečností, vměšováním a vzpourou části duše proti celku, používáním nezákonné moci rebelujícími poddanými proti skutečnému vládci, jehož jsou přirozenými vazaly. Co je celý tento zmatek, ne-li nespravedlnost a nestřídmost a zbabělost a ignorance, a všechny další formy nefestí?“

Edmund Burke nově vyjádřil tuto doktrínu „**každému, co jeho jest**“, když ve svých „Úvahách o revoluci ve Francii“ psal o skutečných přirozených právech: „**Lidé mají právo na plody svého úsilí a na prostředky činící jejich úsilí plodným. Mají právo na nahospodařený majetek svých rodičů, právo žít a vychovávat své děti, právo na poučení do života a útěchu ve chvíli smrti. Každý jednotlivý člověk má právo nezávisle dělat vše, co nepoškozuje jiného, a má právo na spravedlivý díl ze všeho, co může společnost díky umocnění spoje-**

ných schopností a sil udělat pro jeho dobro.“

A přesto se ještě v Burkeově době zjevila zcela jiná idea spravedlnosti, totiž její utilitaristický koncept, vloženy Jeremy Benthamem. Z Benthamovy právní teorie vznikla mocná dnešní škola právního myšlení, kterou nazýváme právním pozitivismem nebo právním realismem. Pozitivistická právní věda vznikla ve spojení s nacionalismem 19. století a s vědeckým mechanismem a materialismem. Podle právního pozitivisty nebo realisty jsou zákony pouhými lidskými příkazy. Pro pozitivistu neexistuje nutné spojení mezi zákonem a morálkou, nebo mezi zákonem, jak je, a zákonem, jaký by měl být. Pozitivistický právní systém je uzavřeným, logickým systémem, který nepotřebuje odvolání na společenské cíle, zásady nebo morální standard. Tak zvané „morální úsudky“ jsou pro pozitivistu jen „hodnotovými úsudky“: a hodnotové úsudky nelze založit na racionální argumentaci, ani je nelze racionální argumentací hájit. Toto pozitivistické chápání spravedlnosti a zákona dalekosáhle straší u dnešních amerických soudů.

Smyslem mých poznámek je formulovat klasický a křesťanský pojem spravedlnosti v opozici k pozitivistickému popření jakéhokoli jiného zdroje spravedlnosti než jsou příkazy suverénního státu. Letmo se dotknou spojitosti mezi náboženstvím, spravedlností a zákonem. (Spravedlnost a zákon nejsou identické, i když mohou být úzce propojeny: v dobrém společenství je zákon pokusem dosáhnout standardů spravedlnosti, nakolik jich lze dosáhnout v tomto pokřiveném světě.)

Veškeré právo je odvozeno z náboženského chápání – to jest, veškeré právo tradičních společností Západu: právo v totalitních státech je úplně jiná záležitost. Mojžíš sestoupil z hory Oreb a vykonal spravedlnost nad zločiny Izraelitů: prorok je zákonodárcem. Solón reformoval Drakónovy zákony: náboženský básník je zákonodárcem.

Oddělíme-li zákon od morální sankce náboženského přesvědčení, pak je tento zákon zkorumpován vášní, předsudkem, soukromým zájmem a pomýlenou sentimentalitou. **Církev se zajímá o vnitřní řád: řád duše. Stát se zajímá o vnější řád: řád lidového společenství.** Mezi státem a církví existují však nutné vztahy. Patří k nim i chápání spravedlnosti.

Církev uznává nutný účel státu, a tak se podřizuje jeho zákonům. Církevní otcové učili, že stát byl Bohem ustanoven kvůli lidské hříšnosti. Stát se snaží – nejlépe, jak může – omezit tři hlavní formy žádostivosti: **chamtivost**, tedy přílišnou touhu po majetku; **libido dominandi**, tedy touhu po moci, a **sexuální žádostivost** jako zneužití daru plodnosti. Je-li stát oslaben, pak tyto žádostivosti ničí člověka i obec. Proto církev i za časů římského impéria učila poslušnosti vůči světským úřadům. Svátý Augustin vysvětloval, že dobrý občan a věřící křesťan má poslouchat každý příkaz státu, s výjimkou jednoho: příkazu uctívat falešné bohy a sloužit Satanovi.

Církev a stát mají však různý účel – i když oba podporují spravedlnost. A tak prochází celou křesťanskou historií teorie dvou mečů: církevního meče víry a státního meče světské spravedlnosti. Církev, která ví, že tato pozemská existence není smyslem ani koncem všeho, zastává názor, že dokonalá spravedlnost je jen v Boží moci, mimo meze času a prostoru. V tomto světě se snažíme vyměřit spravedlnost, jak nejlépe dovedeme. Někdy se v jejím vykonávání mylíme a nemůžeme tomu být dost dobře jinak; jsme tvorové nedokonalí a nezdokonalitelní.

Máme-li pochopit stanovisko církve ke světské spravedlnosti, je třeba rozlišovat mezi zločinem a hříchem. **Zločin je čin nebo zanedbání, jež zákon trestá** v zájmu státu, buď proto, že je takový čin nebo zanedbání výslovně zakázán zákonným předpisem, nebo proto, že natolik poškozují veřejný po-

28 ZÁPAS O DUŠI

řádek, že to vyžaduje trest z důvodů veřejně-politických.

Hřích je přestoupením mravního zákona, jehož sankcemi jsou Boží tresty. Je to Bůh, ne stát, kdo trestá a odpouští hříchy. Ne každý hřích je zločinem. Od samotného svatého Pavla slyšíme, že největší z teologických ctností je láska k bližnímu. Proto nedostatek lásky k bližnímu je velký hřích; není to však porušení zákona. Muž může být celý život nabručený, jízlivý, arogantní, závistivý, hrubý v řeči s manželkou, dětmi i dalšími lidmi, k nimž má závazky – tedy naprosto nelaskavý; přesto však nerukuje, že bude pohnán před trestní soud. Člověkem bez lásky k bližnímu se patrně bude zabývat Poslední soud. Ale světské soudy hříšníky netrestají, pokud jejich hříchy nevyústí v násilí nebo podvod nebo nezpůsobí podstatnou škodu druhým lidem. Stát se nezabývá hříchy, pokud nevedou k porušení pořádku nebo neohrožují společenský řád. Toto rozdělení funkcí je v souladu s učením o dvou mečích.

Tak jako stát – to jest právní stát – neformuluje dnes náboženská dogmata, tak církev nevydává zákony světské spravedlnosti, vyjádřené světskými soudy. Pokud se církev snažila vnucovat své učení prostřednictvím trestního řádu příslušného státu, pak pochybila.

Hovořil jsem o pravověrném církevním učení, propojeném s právními principy Ameriky, Británie a mnoha dalších zemí. Toto propojení trvalo až do posledních desetiletí. Ale na konci tohoto století nastal velký zmatek. Stát – bohužel i demokratický stát – se stále více vzdaluje náboženskému chápání lidského údělu. A značná část duchovních opouští křesťanský realismus a přimyká se k sentimentálnímu humanitářství.

Dovolím si připomenout pravý význam slova „humanitářství“. Správně definováno – a takovou definici najdeme ještě v Oxford English Dictionary – je humanitářství učením, že Ježíš z Nazareta měl jen lidskou přirozenost, ne božskou; z toho pak vyplývá, že lidstvo

se může stát dokonalým bez božské pomoci. Humanitář je člověk ve svém přesvědčení naprosto sekularizovaný. Ale hodně lidí používá slova „humanitář“ jako slovo chvály. Humanitář odmítá existenci hříchu a prohlašuje, že to, co nazýváme „hříchem“, není vůbec záležitostí morálky, ale vnějších okolností, špatné výchovy nebo společenského útlaku. V pohledu humanitáře jsou hříchy – i zločiny – dílem „společnosti“, a hříšníci a zločinci jsou spíše oběti, ne porušovatelé spravedlnosti. Tento postoj vyplývá z přesvědčení, že člověka a společnost lze zdokonalit pouhou změnou společenských podmínek, bez zásahu božské milosti.

Humanitář často dává na odiv svou hrůzu z přísných trestů – po případě z trestů vůbec. Proč? Především kvůli klamně představě, že žádný člověk není schopen činit mravní volbu. A dále kvůli hrůze z uvalení bolesti. Nenechává poslední spravedlnost Bohu, protože se domnívá, že Bůh neexistuje, je posedlý po pouhém uchování pohodlného pozemského života, protože se domnívá, že člověk není stvořen pro věčnost.

Na druhé straně humanitář horlí proti všem, kdo s jeho principy nesouhlasí. Tak se objevuje fenomén zvaný „humanitář s gilotinou“. (Nový francouzský film „Danton“ dostatečně ilustruje tuto lásku k celému lidstvu, nahánějící hrůzu.) Jak to řekl Edmund Burke, když mluvil o jakobínských humanitářích: lidé, kteří dnes rvou nejhorší kriminálníky z rukou spravedlnosti, budou zítra schvalovat masakry celých společenských tříd. Dnešní humanitářské apoloogie zvěrstev komunistických revolucí nářů ilustrují přetrvávání tohoto podivně netolerantního humanitářství zcela dostatečně. Ideologovi pak stačí jen prohlásit, že jeho cílem je univerzální štěstí zde na zemi, a humanitář ho nekriticky přijme. Solovjev napsal: Na antikristově korouhvi bude napsáno: „Nakrmte lidi a pak na nich požadujte ctnost.“

V dnešní neuspořádané době, kdy se zdá, jako by hlubinné zdroje přestá-

valy tryskat, je nezbytně nutné obnovit obecné chápání klasického a křesťanského učení o spravedlnosti. Bez spravedlivých lidí zničí civilizaci egoismus a nekontrolované choutky. Bez energického prosazování spravedlnosti ze strany státu se všichni staneme Kainy – budeme bojovat jeden proti druhému. Humanitář se domnívá, že jeho horlivý zápal směřuje k životu: ve skutečnosti nás vydává na pospas smrti.

Veřejné vzdělání, jež ignoruje jak naše klasické, tak náboženské dědictví, nedokáže vychovat spravedlivé lidi. Pozitivistická právní věda popírající jakýkoli mravní řád a jakékoli náboženské zakotvení spravedlnosti může skončit v totálním opovržení veškerým právem. V rozkládající se kultuře žvaním o „míru a spravedlnosti“, aniž bychom dostatečně chápali slova, jež používáme. „Ječivé hlasy /svárlivé, posměšné či jenom žvanivé/ je stále napadají.“ To jsou hlasy ideologů, neurotiků a nihilistů, kteří bourají starý význam Spravedlnosti, jež „každému dává, co jeho jest“.

„Spravedlnost je trvalá správnost myslí, skrze kterou člověk činí to, co má za daných okolností činit,“ říká nám Tomáš Akvinský. Na každé koleji a univerzitě by se jejich absolventi měli ptát: „Získali jsme takovou správnost myslí? A pokud ne, bude v 21. století panovat snesitelný soukromý a veřejný řád?“

– Russell Kirk –, *Bulletin OI* č. 111, 11/2000, *Z anglického originálu The Meaning of „Justice“ publikovaného ve 457. čísle The Heritage Lectures, vyd. The Heritage Foundation, Washington, D.C., 1993, přeložila Michaela Freiová. Redakčně kráceno, Občanský Institut, Vyšehradská 49, 128 00 Praha 2.*

**Víte-li, že on je spravedlivý,
pochopte, že také každý,
činí spravedlnost,
je z něho zrozen.
(1 Janův 2:29)**

ROZVOD A OPĚTOVNÝ VSTUP DO MANŽELSTVÍ

Na naši adresu dochází řada dotazů na toto téma. Proto jsme pro vás vybrali následující doktrinální prohlášení, které však není pro nikoho závazné a konečné. Jistě stojí za zamyšlení.

*Doktrinální prohlášení
Grace Community Church (1986)*

1. Bůh nenávidí rozvod (Mal 2:16). Rozvod je v Písmu dovolen jako ústupek lidskému hříchu na ochranu věrného partnera. Jelikož rozvod je pouze ústupek lidskému hříchu a není součástí původního Božího plánu pro manželství, všichni věřící by měli zaujmout stejný postoj k rozvodu jako Bůh.

Všimněte si, že v ev. Matouše 19: 5-9 Kristus učí, že rozvod je kompromis vůči lidskému hříchu a je v rozporu s Božím záměrem pro intimní jednotu manželského svazku (Gn 2:24). Rozvod byl ústupek pro věrného partnera vzhledem k netaktnosti (necitlivosti) druhého partnera vůči Bohu. Biblicky je to definováno jako „tvrdost srdce“ (Mt19:8). Rozvod (zrušení manželství) znamenalo, že věrný partner nemusí zůstat déle v beznadějně a nesnesitelné situaci (Mt 5:32; 19:9; 1 K 7:12-15). Očekává se, že věřící bude mít stejný postoj k rozvodu jako Bůh a bude to vnímat jako rozpor s Božím vyjádřeným záměrem pro manželství.

„Tvrdoost srdce“ může být také na straně věrného partnera, který odmítá odpustit opravdově kajícímu se choti, jež porušil manželský slib. V Matouši 19:9 se jedná právě o tu zraněnou stranu, která se rozvádí, tudíž o věrného partnera. „Pro tvrdost vašeho srdce (urazená strana), vám Mojiš dovolil propustit manželku.“ Nejčistším vyjádřením Boží spasitelné lásky, jak je to ilustrováno v Ozeáši, je odpuštění na straně té osoby, která byla zraněna, a smíření manželství.

30 ZÁPAS O DUŠI

2. Jediná biblická opodstatnění rozvodu jsou (1.) smilstvo (jakákoli hříšná sexuální aktivita, zahrnující cizoložství – nevěra manželského partnera), nebo (2.) nevěřící partner, který iniciuje rozvod kvůli neslučitelnosti s křesťanem.

První je smilstvo, které, jak se zdá, pokrývá širokou oblast sexuálních aktivit, jako např. cizoložství, homosexualita, obcování se zvířaty a krvesmilství (Mt 5:32; 19:9; 1K 5:1). Cizoložství bude mít místo dokonce i po „oficiálním“ zrušení manželství, jestliže došlo k rozvodu ne podle biblického učení (Mt 5:32; Mk 10:11-12).

Druhý důvod, který dovoluje rozvod, je v případě, když nevěřící druh odmítá žít se svým věřícím manželem nebo manželkou hlavně pro jeho nebo její křesťanské přesvědčení (1K 7:12-15).

Podstatou je pamatovat na to, že Bible pouze dovoluje rozvod za těchto limitovaných okolností, ale nikdy rozvod nenařizuje. Toto je velmi zřejmé v Ozeáš 1-3, kde je cizoložnici odpuštěno a je uvedena zpět do manželství.

3. Opětovný vstup do manželství je pro věrného partnera možný jen, když byl rozvod proveden podle biblických zásad. V případě, když se věřící rozvedli na základě nebiblického opodstatnění, osoba, která jako první vstoupí opět do manželství, cizoloží (Mt 19:9) a osoba, která si vezme rozvedenou osobu na základě nebiblického opodstatnění, také cizoloží (L 16:18).

Podle starozákonního modelu bylo po rozvodu dovoleno opětovné vstoupení do manželství (výjimku najdeme v Dt 24:1-4). Nový zákon dovoluje opětovný vstup do manželství, jen když byl rozvod proveden podle biblických zásad (1K 7:15). V případě, že rozvod nebyl uskutečněn na základě jednoho ze dvou výše uvedených důvodů, věřící je povzbuzován k (1) hledání usmíření nebo (2) k setrvání mimo manželský svazek (1 K 7:10-11).

Když muž nebo žena po nebiblickém rozvodu znovu vstoupí do manželství, cizoloží, protože Bůh neuznal platnost tohoto rozvodu (Mt 5:32; Mk 10:11). Jakkmile tento partner tímto způsobem cizoložil, manželský svazek je nyní narušen a zůstávající partner může svobodně vstoupit do manželství.

Bible varuje každého, kdo zvažuje vstoupit do manželství s rozvedeným. Jestliže rozvod nebyl uskutečněn podle biblických zásad, osoba, která si bere rozvedenou, je považována za cizoložníka (Mk 10:12).

4. Věřící, kteří se rozvedou bez biblického opodstatnění, se stávají předmětem církevní kázně, protože otevřeně odmítli Boží slovo. Ten, který si zjedná rozvod na nebiblickém základu a opětovně vstoupí do manželství, žije ve stavu „cizoložství“, protože Bůh neuznal platnost původního rozvodu (Mt 5:32; Mk 10:11-12). Takový člověk je předmětem kázeňského opatření podle stupňů, jak jsou vypsány v Mt 18:15-17 a ilustrovány v 1K 5:1-13.

5. Spasení znamená, že člověk začne nový život. Věřící je zodpovědný za to, aby žil podle toho, co Bůh zjevil o manželství a rozvodu z pohledu spasení.

Podle 2K 5:17 věřící, když přijímá Krista jako osobního Spasitele, se stává „novým stvořením“. To neznamená, že Kristus okamžitě vymaže bolestivé vzpomínky, špatné zvyky nebo vlastní příčiny minulých manželských problémů, ale znamená to, že začne proces transformace skrze Ducha svatého a Boží slovo. Znamení spasné víry bude vnímavost a ochota poslouchat a jednat podle toho, co Kristus zjevil o manželství a rozvodu skrze své Slovo.

Apoštol Pavel v 1K 7:20,27 věřícím radí, aby viděli každou situaci, ve které se nacházejí v době, když se stali křesťany, jako od Boha. Když byli povoláni ve stavu manželském, nemají usilovat o rozvod (s výjimkou případů opodstat-

něných podle Mt 5:32; 19:9; 1K 7:12-16). Jestliže byli povoláni v rozvedeném stavu, mají svobodu opět vstoupit do manželství s jiným věřícím (2K 6:14).

6. V případě, že rozvod byl uskutečněn bez biblického opodstatnění a vinná osoba pak činí pokání, Boží milost nabývá platnosti v momentě pokání. Předpokládá se, že kající se osoba se v rámci možnosti usilovně vynasadí o opětovný vstup do původního manželství jako znak opravdového pokání.

Jinými slovy, když jsou dva věřící rozvedeni bez biblického opodstatnění, Boží milost nabývá platnosti v momentě pokání a vyznání. Pak mohou věřící znovu zakoušet radost z jejich vztahu s Kristem a svým druhem.

Opravdový znak pokání bude touha realizovat 1K 7:11. Toto zahrnuje touhu nevstupovat do manželství anebo se usmířit se svým partnerem.

V případě, že věřící zjednal rozvod bez biblického opodstatnění a opět vstoupil do manželského stavu, ten druhý manželský svazek je považován jako život v cizoložství (Mk 10:11-12). Jestliže se dostaví pokání, je uznáváno, že zjednání druhého rozvodu by bylo neposlušností Písmu (Dt 24:1-4). Z tohoto důvodu mají zůstat ve druhém manželství.

7. Církev nese zodpovědnost za prosazování biblického vzoru manželství, zvláště cestou příkladného života svého vedení. V případě, že osoba byla v minulosti rozvedena, církev má povinnost dočasně omezit angažovanost dané osoby ve vedení až do doby, kdy může být dokázáno, že současné manželství odráží Kristův vztah k církvi. 1Tm 3:2 a 12 ustanovuje manželská pravidla pro vedoucí v církvi. Termín „jen jednou ženatý“ (muž jedné ženy) neznamená, že daná osoba nemohla být

v minulosti rozvedena, protože žádána z jiných vyjmenovaných vlastností se nevztahuje ke specifickým skutkům v minulosti (před spasením nebo po spasení), ale raději k vlastnostem, které současně charakterizují život té osoby.

V případě, že byl člověk v minulosti rozveden, je obzvláště důležité, aby následovalo období důkladného pozorování, aby bylo zřejmé, že současné manželství je charakterizováno čistou zbožností a obětující se láskou.

8. Jestliže věrný partner v rozvedeném stavu usiluje o opětovné uzavření manželství, je vhodnější, aby počkal než jeho choť vstoupí do manželství jako první, aby nevyloučil jakoukoli možnost smíření. Nicméně, situace bude záviset na mnoha dalších faktorech jako jsou čistota života, čas, atd.

Tento materiál byl prodiskutován a odsouhlasen Radou KSSCH dne 30. 12.2000, Křesťanská IDEA, 3/2001

PAMÁTČE ČESKÝCH MUČEDNÍKŮ

Všecka křesťanská vyznání náboženská bez rozdílu chtějí docílit u lidu život mravopočestný. Avšak ne všecka svého cíle se dopracují stejnou měrou. Ne že by nechtěla. Nemohou. Brání tomu jednak lidská povaha, porušená všude napořád, a jednak nejvlastnější duch a směr toho kterého náboženství.

Tento text pochází z roku 1921 – již pátého vydání brožurky „Co jest pravda?“ a autor v úvodu říká:

Nezapomínám ani na okamžik, že při velkých odchylkách náboženských má mezi křesťany převládati snášenlivost, v malých naprostá volnost a při všem a všudy láska.

32 ZÁPAS O DUŠI

O Vyvolení

Českokobratrská církev učí: Bůh od věčnosti, z *pouhé milosti*, bez ohledu na lidi, předzřídil a vyvolil svobodně *svatě, kteréz spasiti chce v Kristu*. Ef 1,4-5; 2Tm 1,9; Ř 9, 15-16.

Římskokatolická církev učí:

„V katolické církvi může *každý* spasen být.“ – Skočdopole: *Mal. kat.*, str. 20.

Vysvětlení:

Pro málo který článek jiný byla církev reformovaná a s ní i Jednota českokobratrská tak mnoho tupena jako pro článek o vyvolení, kterémuž se také říká *praedestinace*. Tu hned jedni nás stavějí do jedné řady s mohamedány, kteří věří v nezměnitelný osud (kismet) a říkají: „Co se státi má, stane se.“ Tu jiní zas nám vyčítají, že činíme z Pána Boha jakéhosi tyрана, který jednoho strká do pekla a byť toho nezasloužil, a druhého zase běře do nebe, a byť byl největším bezbožníkem. A kdo je líný k vlastnímu přemýšlení opakuje to, co od jiných slyší, ve zlou pověst nás oblačeje.

Jaké jest tedy naše učení o věčném vyvolení? Učíme toto:

Když prarodičové lidstva, zneuživše svobodně vůle k své i svého potomstva veliké škodě, hřichu se dopustili: tu Pán Bůh nečekal, až se lidem zlíbí spasitele hledati a po milosti toužiti. Bylo by to asi marné bývalo. Kdo se vydá na cestu zlou, jest na cestě zlé. Co učinil Bůh? Z milosti své připravil hned tehda cestu spásy, dav zaslíbení o vykoupení lidském a řka: „*Ono (símě ženy) potře tobě (hade) hlavu (1 Mojš. 3, 15)*. Je to první zvěst o spasiteli.

„Jakož tedy Bůh uložil hříšné v Kristu spasiti a nečekal, bude-li padlý člověk za spasení žádati, tak sobě také vyvolil svůj lid. Určil osoby, kteréz v připraveném spasení podíl míti mají. Neponechal vůli člověka, chce-li nabízené spasení přijmouti nebo zamítnouti. Protož jsou zásluhy Kristovy skutečně jen vyvoleným k dobrému. Toto vyvolení stalo se před časy věků v Kristu a pro Krista z *pouhé milosti* a bez ohledu na

víru aneb nějaké skutky člověka, a jest věčné a neztratitelné, nebo darů svých a povolání nelituje Bůh (Řím. 11,29). Toto vyvolení k spasení jest tajemstvím věčného uložení Božího, do něhož člověk nahlédnouti nemůže, ale Duch svatý dává věřícím jistotu jejich vyvolení“ – Sebesta: *Křesťanská věrouka*, str. 102.

Není toto smyšlenkou lidskou? Nikoliv. Písmo svaté k nám mluví o tom zřejmými výroky. Hospodin sám praví: „*Smiluji se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji*“ (2. Mojš. 33,19). Pán Ježíš podobně praví: „*Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolenych*“ (Mat. 20, 16). Ano, řekl výslovně svým učeníkům: „*Ne vy jste mne vyvolili, ale já jsem vás vyvolil*“ (Jan 15,16). Podobně i apoštolé Páně učili. Pavel na př. píše ve své epistoletě k Římanům: „*Víme pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému, totiž těm, kteříž podle uložení jeho povolání jsou. Nebo které předzvěděl, ty i předzřídil, aby byli připodobněni obrazu Syna jeho, tak aby On byl prvorozený mezi mnohými bratřími. Které pak předzřídil, ty i povolal, a které povolal, ty i ospravedlnil, a kteréz ospravedlnil, ty i oslavil*“ (Řím. 8,28-30). Když příčinou apoštolského kázání někteří Židé uvěřili v Ježíše Krista, dodává k tomu svatý Lukáš: „*A uvěřili všichni, což jich koli bylo předzřízeno k životu věčnému*“ (Sk 13,48).

Mohlo by se na důkaz uvést ještě veliké množství jiných výroků Písem smyslu nepochybného. Ale nechť zatím tyto dostačí.

Avšak mohl by se někdo ptáti: „Jedná takto Pán Bůh skutečně?“ Popatřmež. Když Kain a Abel obětovali, Hospodin Bůh „*vzhlédl na Abele a na oběť jeho. Na Kaina pak a na oběť jeho nevzhlédl*“. A to prvé, než se čeho dočítáme o tom, byl-li kdo z nich dobrý aneb zlý. Patrně tedy Abel byl vyvolen a Kain nebyl. – Abrahamovi řekl Bůh: „*Vyjdi ze země své a z příbuznosti své, z domu, otce svého do země, kterouž ukáži tobě. A učiním tě v národ veliký a požeňnám tobě a zvelebím jméno tvé, a*

budeš požeháním“ (1 Mojž. 12, 1-2). Čím si toho Abraham zasloužil? Ničím. Příbuzenstvo jeho bylo modlářské. – Izák měl dva syny. Podle lidského soudu zaslíbení, Abrahamovi dané, mělo přejíti na prvorozeného Ezaua. Ale přešlo na druhorozeného Jakoba. Jak to vysvětliti? – Podobného něco vidíme u synů Jakobových. Bylo jich dvanáct. Zaslíbení o mesiášovi nepřijal nejstarší Ruben, ale Juda. Proč to? – Ze středu všech národů jen jeden sobě vyvolil Bůh, aby se jemu zjevoval a aby mu byl národem zvláštním. Byl to národ izraelský. Čím sobě toho zasloužil? – Pán Ježíš měl dvanáct učeníků. Proč právě na ně padla volba jeho? S ním umírali současně dva lotři. Proč jen jeden došel milosti? – Saul zuřil proti křesťanům. A přece stal se z něho Pavel, „nádobu vyvolená“. On sám o sobě doznává: „Milostí Boží jsem to, co jsem“ (1 K 15, 10). Proč se tak stalo?

Co pozorujeme za našich dnů? Stávají se účastni milosti Boží v Kristu všichni ti, kteří fakty evangelia znají a poznati příležitost mají? Nestávají. V příčině vědomostí a poznatků náboženských mnohý nevěřící by mohl zahánbiti nejednoho upřímně věřícího křesťana. Ale vědění člověku nic neprospívá, pokud Duch Boží mu nedá věření v Krista a doufání skrze Krista. Komu pak Duch svatý tyto věci dá, ten ví, že jest z počtu vyvolených. Jakož stojí psáno: „*Jestliže kdo Duča Kristova nemá, tenť není jeho*“ (Řím. 8,9). A opět: „*A tenť Duch osvědčuje duchu našemu, že jsme synové Boží*“ (Řím. 8, 16).

Mohl by někdo namítnouti: „To vše může býti, jak pravíš. Ale není to spravedlivé, aby Pán Bůh jednoho vyvolil a jiného nevyvolil.“ Načež odpovídáme. To by si stejným právem mohl někdo stěžovati, že narodil se jako syn nádeníka a nikoliv jako syn krále. Jakou zásluhu má kdo při svém narození? Už svým narozením je každý do jistých poměrů a okolností postaven, což má potom vliv na celý jeho další život.

Jiní namítají: „Tím trpí svobodná vůle člověka.“ Načež odpovídáme: Při volbě svého vezdejšího pozemského povolání má jeden každý z nás svobodnou vůli. Může zvoliti povolání kterékoli chce. Ale zvolí přece jen to, které v daných poměrech zvoliti *musí*. Může si říkati jak chce: „Já bych mohl být ministrem.“ Přece jen bude a zůstane rolníkem nebo řemeslníkem nebo dělníkem. Svobodnou vůli má, a tudíž i zodpovědnost s ní spojenou. Ale svobodná jeho vůle nic mu nepomůže k tomu, aby se stal něčím, čím jej nechce mít Bůh.

Opět jiní namítají: „Což já za to mohu, nejsem-li z počtu vyvolených?“ Odpovídáme: Nemůžeš. Koho velmož nepozve k hostině, ten za to ovšem nemůže. Ale také na to nemá právního nároku. A právě tak je tomu v ohledu duchovním. Zhynou-li kteří, zhynou svojí vinou. Budou-li kteří dědicové věčného života, budou z *Boží* milosti pro zásluhu Kristovu. Ne sobě, ale Bohu budou z toho vzdávat čest a chválu.

Ptáš se: „Co mám tedy činiti, abych spasen byl? Nejlépe bude asi nečiniti nic a čekati na zjevení toho, jsem-li z počtu vyvolených ...“ Nikoliv. Především poznej nepravost svou, že jsi od Hospodina Boha svého odstoupil (Jer 3, 13). Viz, co Pán Bůh od tebe žádá ve svém zákonu. A viz, co jsi činil a činíš. Až poznáš svůj hřích a v úzkostech zvoláš s Pavlem: „*Bídny já člověk! Kdo mne vysvobodí z toho těla smrti?*“ Pak brzo asi budeš za *Božího* přispění moci vděčně říci s *tím* též Pavlem: „*Děkuji Bohu skrze Jezukrista, Pána našeho*“ (Řím. 2, 24-25).

Pokud člověk znovuzrozen není, neví a nemůže věděti, je-li z počtu vyvolených. Nikdo není vševědoucí, aby mohl do tajných Božích myšlenek nahlédnout. Takovým lidem platí slova Písem: „*Konejte spasení své s bázní a s třesením*“ (Fp 2, 12). Probouzejí se ke kajícímu, jakoby svým odhodláním něco prospěti mohli. Pán Ježíš zve je k sobě. „*Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vám odpo-*

34 ZÁPAS O DUŠI

činutí dám“ (Mt 11,28). Zve je tak, jako by jen na nich to záleželo přijíti neb nepřijíti. A podobně v podobenství o veliké večeri nařizuje hostitel svému služebníkovi, aby zval: „*Pojďte, nebo již připraveno jest všecko*“ (L 14,17). Jako by jen na pozvaných záleželo, přijmouti pozvání neb nepřijmout. A když se počali všichni jednomyslně vymlouvat, jeden řka: „*Ves jsem koupil*“, a jiný: „*Patero spřežení volů jsem koupil*“, a opět jiný: „*Ženu jsem pojal, a protož nemohu přijíti*“, tuť jest patrné, že jejich jest vina. V podobném smyslu píše i apoštol Pavel: „*Bůh chce, aby všickni lidé spaseni byli a k známosti pravdy přišli*“ (1 Tm 2,3). – A přece jen ti vyvolení spasení své s bázni a s třesením konají! Jen vyvolení pozvání přijmou, spasení dosahují a k známosti pravdy přicházejí. A ti potom pak vědí (Duch svatý je svědkem v jejich srdcích), že jsou z počtu vyvolených Božích. A o tom tak dokonale jsou přesvědčeni, že řeč jejich jest podobná řeči apoštola Pavla, který před svou smrtí napsal tato slova památná: „*Vím, komu jsem uvěřil, a jist jsem tím, že mocen jest toho, což jsem u něho složil, ostrážati až do onoho dne*“ (2 Tm 1,12).

Pozoruhodno je, kteří lidé kdy ve vyvolení Boží čili praedestinaci věřili a jí učili. Nebyli to náboženští pomatenci nějací. Proroci Izaiáš a Jeremiáš, Pavel apoštol, církevní učitel Augustýn, Hus, Luter, Komenský. Ti všickni s touto pravdou se srovnávali. A dnes někteří se diví, jakoby Kalvín něco nového byl počal učiti v této přičině, a jakoby reformovaná církev a s ní Jednota bratrská něco nepochopitelného věřily. Naopak nám se zdá, že jen náboženská povrchnost je proti článku o vyvolení Božím. Jím přece se vzdává Bohu samému cest a veškerá chvála.

Avšak kdo v této věci není přímou stejného náhledu s námi, my ho neoduzujeme ani nekaceřujeme. Trpělivě ho snášíme. Jen proti takovým bludům nemůžeme neprotestovati, jako jest onen církve římské, která učí: „V kato-

lické církvi může každý spasen býti.“ Tážeme se: Na kom to záleží? Na tom „každém“? Anebo na té katolické církvi? V jednom i druhém případě činí se újma Boží svrchovanosti. Pán Bůh není divákem na svět, který by musil čekati, až k čemu a jak se kdo rozhodne. On je svrchovaná moc, moudrost a dobrota, z něhož, skrze něhož, a v němž jsou všecky věci.

Co jest pravda? Sepsal Dr. Fr. Kozák; Srovnání věroučných článků vyznání křesťanských. Památce českých mučedníků, kteří pro pravdu Boží vše možné zlé trpěli a přízní současníků, kteří by této zmužilosti důvod rádi věděli.

LIDSKÁ VŮLE

– **svobodná a přesto spoutaná** –
Církev již více než patnáct set let horlivě debatuje o svobodě lidské vůle. Hlavním otázkám se dostalo všeobecné pozornosti na počátku pátého století, když na tomto poli vedli boj Augustin a Pelagius. Po celou dobu středověku byla povaze lidské svobody věnována značná pozornost. Bernard a Anselm významně přispěli k učení o lidské vůli na základě svého biblického studia. V šestnáctém století byla svoboda nebo zotročenost vůle jedním z hlavních bodů, které rozdělovaly reformátory a římské katolíky. Podle Martina Luthera to byl klíč k jeho sporu s Římem. V sedmáctém století byla povaha lidské svobody jádrem debaty mezi arminíany a kalvinisty. Konflikt se znovu dostal na povrch během velkého probuzení osmnáctého století. V devatenáctém století přivedl Finneyův přístup k probuzení církev na scestí díky neporozumění lidské vůli. Povaha svobodné vůle i nadále přináší silné neshody mezi reformovanými a „fundamentalistickými“¹² věřícími.

Správné porozumění obsahu evangelia a použití metod evangelizace, které ctí Boha, závisí na pochopení tohoto sporného bodu.

Někteří teologové, arminianští i kalvinističtí, vyjádřili své stanovisko ke svobodné vůli srozumitelně. Jiní, například Jonathan Edwards, se vznášejí ve vysokých oblacích filozofie, kde mnohdy omdlívá v řídkém vzduchu obtížné logiky a složitého myšlení. Ale nikdo nemluví s tak osvěžující jasností jako náš svatý Pán. Jeho učení o tomto předmětu je propleteno názornými ilustracemi, které pomáhají našim tápajícím myslím: Matouš 12:33-37³ říká,

- ◆ *Bud'to udělejte strom dobrým a jeho ovoce bude dobré, anebo udělejte strom špatným a jeho ovoce bude špatné. Strom se přece pozná po ovoci. Plemeno zmijí! Jak byste mohli mluvit dobré věci, když jste zlí? Vždyť ústa mluví z hojnosti srdce. Dobrý člověk vynáší z dobrého pokladu svého srdce to dobré a zlý člověk vynáší ze zlého pokladu zlé. Ale říkám vám, že z každého prázdného slova, které lidé řeknou, budou skládat účty v soudný den. Svými vlastními slovy totiž budeš ospravedlněn a svými vlastními slovy budeš odsouzen.*

V tomto oddíle jsou tři slovní okna, kterými prochází světlo Kristovy lekce. Každé představuje známý obraz. (1) **Strom, který nese ovoce** – v. 33. (2) **Člověk, který vynáší poklady z truhly** – v. 35. (3) **Proud, který vytéká z pramene**. Tento poslední obraz není tak zřejmý, ale je naznačen výběrem Pánových slov ve verši 34. Slovo „hojnost“ označuje nadbytek nebo přeplnění.

I. Člověk má vůli a vůle má určitou svobodu. Náš Pán jasně učí, že člověk má moc vybírat si. Je důležité začít zde, abychom odpůrcům sebrali všechny hloupá obvinění, která byla vznesena proti biblickému učení o lidské vůli. Každý člověk má schopnost volit svá slova, rozhodovat se o svých budoucích skutcích. Máme schopnost sebeurčení v tom smyslu, že vybíráme své vlastní myšlenky, slova a skutky. Člověk má svobodu zvolit si, čemu dává přednost, po čem touží.

Nikdo nepřivazuje ovoce na větev stromu, ani Bůh. Strom nese své vlastní ovoce. Hříšní lidé hřeší dobrovolně.

Vynášejí zlé, t.j. zlá slova a činy, ze své pokladnice. Spravedliví lidé volí svaté. Vybírají dobré poklady, t.j. dobrá slova a skutky. Osoba, která mluví a jedná, je zcela zodpovědná za své morální chování. Tato moc vůle je zásadní součástí lidské osobnosti. Bez ustání existuje ve vás a ve mně i ve všech, kterým svědčíme a kážeme.

Bůh nikdy nenutí lidi, aby jednali proti vlastní vůli. Pán může proměnit lidské úmysly působením vnější prozřetelnosti nebo vnitřní milosti, ale nenutí lidské bytosti k záměrům, slovům nebo činům. Když Bůh ve svatém hněvu poslal Izraelce, aby vypudili Kenaance ze země, poslal proti nim také sršně. Existuje dětská písnička, která vypráví o tom, jak sršni bodali pohanské Kenaance, kteří proto prchali ze země.

V refrénu se zpívá:

*Bůh nás nikdy nenutí odejít, ó né,
Nikdy nás nenutí odejít;*

*Bůh nás nenutí odejít proti naší vůli,
jedná pouze tak, že chceme jít.*

Když se Saul obrátil, Pán ho nenutil, aby církev budoval místo toho, aby ji pronásledoval. Přidal do jeho duše nový činitel vnitřní milosti, v jejímž důsledku Pavel své rozhodnutí změnil. Bůh může vůli obnovit, ale nikdy ji k ničemu nenutí.

Westminsterské vyznání víry dbá na to, aby hájilo svobodu lidské vůle. Když mluví o Božích věčných usneseních, říká nám, „Bůh od věčnosti ... svobodně a nezměnitelně ustanovil vše, co se děje, ale přitom tak, že Bůh v důsledku tohoto není ani původcem hříchu, ani na vůli stvořených není činěno násilí, ani svoboda či možnost druhotných příčin není odstraněna, ale spíše ustanovena.“ Když mluví o svobodné vůli, Vyznání začíná tak, že říká, „Bůh vybavil lidskou vůli přirozenou svobodou, takže není ani nucena, ani jakoukoli absolutní nezbytností vlastní podstaty předurčena, k dobru či zlu.“ Ani stvoře-

36 ZÁPAS O DUŠI

ním a ani dalšími Božími činy nejsou rozhodnutí činěna za člověka. Člověk má svobodu vybrat si sám.

Bez takové svobody vůle nemůže existovat zodpovědnost! Aby se člověk morálně zodpovídal, musí mít vůli. To je jasně naznačeno ve verších 36 a 37:

- ◆ *Ale říkám vám, že z každého prázdného slova, které lidé řeknou, budou skládat účty v soudný den. Svými vlastními slovy totiž budeš ospravedlněn a svými vlastními slovy budeš odsouzen.*

Člověk může být odsouzen jenom proto, že jde o jeho vlastní slova. Měl svobodu vynést je ze své pokladnice. Byla tím, co vytéká z pramene jeho srdce. Jsou ovocem stromu jeho přirozenosti. Nikdo mu ta slova do úst nevložil. Vybíral si je sám. Nemůže vinit společnost, kamarády, rodiče. Pošetilá slova jsou produktem jeho vlastní vůle.

Pro každého kazatele je nezbytné, aby si uvědomil důležitost lidské vůle. Neboť při evangelizaci musíme vůli oslovovat. Při kázání evangelia nemáme světlo pravdy zaměřit pouze na zatemnělou mysl. Máme také apelovat na zvrácenou lidskou vůli, aby si vybrala Krista. Víra je stejně tak aktem vůle, jako je aktem mysli. Když Duchem mysl porozumí základním pravdám, stejným Duchem musí vůle důvěřovat Kristu. Projev vůle hraje ve víře a pokání ústřední roli.

Je vskutku pravda, že při obrácení musí člověk učinit rozhodnutí. Vyhýbáme se tomuto termínu, protože v současném žargonu se „rozhodnutí“ ztotožňuje s viditelným činem, jako když zvedneme ruku nebo jdeme dopředu. Zatímco takové viditelné činy nemají nic společného s odpuštěním hříchů, srdce musí učinit rozhodnutí, aby došlo spasení.

Když Kristus zvolal:

- ◆ *... Zísni-li kdo, pojd' ke mně a pij! (Jan 7:37)*

vybízel tak lidi, aby si ho ochotně zvolili jako nápoj, který uspokojí duši. Bůh vyzývá všechny hříšníky, aby přišli,

právě proto, že mohou přijít. A naši povinností je informovat hříšníky, že mají oprávnění, právo zvolit si Krista. K tomu musíme hříšníky ujistit také o tom, že mají nespornou povinnost Spasitele přijmout.

Tím velkým proviněním hříšníků, kteří znají evangelium, je, že nechtějí přijít. Kristus nařiká v Janovi 5:40:

- ◆ *Ale nechcete ke mně přijít, abyste měli život.*

A nad Jeruzalémem plakal:

- ◆ *Kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, jako slepice shromažďuje svá kuřata pod křídla, ale nechtěli jste. (Lukáš 13:34)*

V neznovuzrozeném posluchači evangelia je zatvrzelé, úmyslné rozhodnutí nepřijít. Proto Kristus přijde v ohnivém plameni, aby vykonal pomstu na těch, kteří neuposlechli evangelium (2Te 1:8). Lidé bez donucení odmítli Syna Božího svobodným aktem své vůle.

Když jsme mluvili o zodpovědnosti, nenaznačili jsme nic o schopnosti, kterou se budeme zabývat níže. Teď nám jde o to, že lidé mají vůli, která musí být kázáním evangelia oslovena stejně mocně a přímo jako mysl a city. Musíme lidi konfrontovat s jejich zodpovědností.

- ◆ *Toto je ten Boží skutek – abyste věřili v toho, kterého on poslal. (Jan 6:29)*

II. Lidská vůle není svrchovaná.

Ačkoli člověk má vůli, ta není ani nezávislá na všech vlivech, ani nestojí nad všemi ostatními složkami lidské osobnosti. To je další bod, který můžeme spatřit v Pánově učení.

Pelagiáni, římská katolíci, arminíani a finneyovci mají společný pohled na lidskou přirozenost. Říkají, že lidská vůle je nějakým způsobem neutrální, že morálně jakoby visela ve vzduchu. Rozumí tomu tak, že vůle může se stejnou jednoduchostí zvolit dobré nebo zlé a tudíž Krista přijmout nebo odmítnout. Na tomto názoru se shodnou, i když se jejich vysvětlení mírně různí. Pelagiáni učí, že vůle je neutrální, protože lidské

srdce je morálně neutrální. Arminiáni, na druhou stranu, uznávají, že lidské srdce je zkažené. Říkají ale, že „předcházející“ milost učinila vůli neutrální, takže ta může evangelium buď přijmout nebo odmítnout. Shodnou se však na myšlence neutrality. Vůle, říkají nám, je nezaujatá.

To v posledku určuje celý jejich pohled na obrácení a posvěcení.

Je dobré poznamenat, že náš Pán učil, že lidská vůle nemá svobodu od ostatních částí našeho srdce. Vůle nevládne nad lidmi, ale naopak je určována lidskou povahou. Není vyzdvížena do pozice nadvlády nad celým člověkem.

Člověk je jako strom. Kořenem je jeho srdce, a ne vůle sama. Neexistuje žádný možný způsob, jak by se vůle mohla rozhodnout nést ovoce, které je v protikladu k povaze kořene. Pokud je kořen špatný, strom zákonitě ponese špatné ovoce.

Člověk je jako někdo, kdo stojí u své pokladnice. Není možné, aby vydal čisté zlato z truhlice, která je naplněna jenom zrezavělým železem. Obsah srdce určuje slova a činy, jež lze vynést. Vůle není neutrální, ale naopak pro svá rozhodnutí musí sahat do srdce. Každá myšlenka, slovo a skutek bude mít povahu toho, co je uloženo uvnitř.

Člověk je jako proud vody, který nemůže vystoupit nad pramen. Pokud je zdroj znečištěn, potom to, co z něj teče, bude špatné. Pokud je pramen sladký, proud nebude hořký a ani se nemůže rozhodnout takovým být.

Tyto tři ilustrace nás učí jednu a tu samou věc. Co si člověk volí, závisí na tom, kým je. Volba vůle vždy odhaluje povahu srdce, protože srdce volbu určuje. Lidé nejsou hříšníky, protože si hřích volí. Volí si hřích, protože jsou hříšníky. Kdyby to tak nebylo, nemohli bychom nikdy poznat strom po ovoci, ani bychom nemohli podle skutků posoudit, jaký má člověk charakter.

V moderní době jsme svědky toho, jak vystřelené rakety překonávají zemskou přitažlivost. Aby k tomuto mohlo dojít, existuje rozsáhlý komplex elektrotronických spojů, které jsou všechny svedeny do jednoho kontrolního střediska. Podle Bible je srdce kontrolním střediskem lidského života. Srdce je motivačním komplexem, základní dispozicí, celkovým sklonem povahy, morálním zaměřením. Myšlení, city, chtění, touhy i vůle jsou spoje, které pozorujeme. Neexistují nezávisle, ale všechny jsou napojeny na společný okruh. Pokud je kontrolní středisko zaměřeno na zlo, vůle nemůže rakety života přimět k tomu, aby cestovaly po dráze spravedlnosti. Vůle nemůže uniknout zaměření myšlenek, pocitů, tužeb a zvyků a přivodit chování morálně zcela opačné. „Vůle“ může být tlačítkem, které odstartuje vesmírnou loď. Ale spouštěcí tlačítko neurčuje směr. Směr je závislý na složitém systému spojů.

Kdyby vůle mohla činit rozhodnutí proti rozumu a libostem a tužbám srdce, byla by monstrem. Mohlo by se stát, že byste si v restauraci objednali všechna jídla, která nesnášíte. Vybrali byste si společnost, která se vám hnusí. Vůle ale není monstrem. Nemůže volit, aniž by se poradila s vaší inteligencí, aniž by odrážela vaše pocity, a aniž by vzala v potaz vaše touhy. Máte svobodu být sami sebou. Vůle vás nemůže přetvořit v někoho jiného.

To je hluboce pravdivé v oblasti morálky a náboženství. Když je mysl ve válce s Bohem, jehož pravdu odmítá, když city nenávidí jeho Syna Krista, když si touhy přejí vymýtit Boží zákon a evangelium ze zemského povrchu, tak se vůle nemůže rozhodnout pro Krista. Kdyby mohla, člověk by neměl opravdovou svobodu být sám sebou.

Jsmo u tragické pravdy o lidské vůli. Ačkoli má svobodu od vnějšího nátlaku, je ve stavu svázanosti. Není ve zmíněné neutralitě. Není pákou, která by mohla přenést lidskou osobnost od hříchu

38 ZÁPAS O DUŠI

ke spravedlnosti, od nevíry k víře. Tím se dostáváme ke třetímu bodu v Kristových slovech.

III. Lidská vůle je otrokem hříchu. Řetězy, které poutají lidskou vůli k hříchu nejsou výsledkem skutků Všemocného Boha. Pouty je naše vlastní zkažená bytost. Vězením je naše vlastní přirozenost.

Rétorická otázka našeho Pána z verše 34 nám to mocně objasňuje:

◆ *Plemeno zmijí! Jak byste mohli mluvit dobré věci, když jste zlí? Vždyť ústa mluví z hojnosti srdce.*

(Matouš 12:34)

Náš moudrý Pán zde ukazuje, že člověk musí mluvit tak, jak mluví, protože je, kým je. Hříšníkům říkal, „Nemůžete volit dobrá slova, protože máte zkažené srdce. Pokud je strom špatný, pokud je pokladnice naplněna samými zkaženými věcmi, pokud je pramen hořký, vaše vůle nemůže vyplodit dobrá slova (ovoce, poklad, proud)“.

Co se týče tohoto bodu, v Písmu je mnoho textů, které potvrzují, že člověk je ve své přirozenosti otrokem hříchu. Zmíním jich jen pár:

(Český ekumenický překlad –)

◆ *Může snad Kúšijec změnit svou kůži? Či levhart svou skvrnitost? Jak vy byste mohli jednat dobře, když jste se naučili páchat zlo?*

(Jeremiáš 13:23)

(Nová Bible Kralická –)

◆ *Nikdo nemůže přijít ke mně, jedině když ho přitáhne můj Otec, který mě poslal;... (Jan 6:44)*

(Nová smlouva –)

◆ *Myšlení těla je totiž v nepřátelství vůči Bohu, neboť se nepodřizuje Božímu zákonu, ba ani nemůže.* (Římanům 8:7)

Při obraně morální a duchovní svobody vůle se pelagián, arminian a moderní „fundamentalista“² obvykle soustředí na jeden bod. Připustili jsme, že člověk má „zodpovědnou“ svobodu. Má svobodu být sám sebou. Je povolán k zodpovědnosti za svá slova a činy, obzvláště za přijetí či odmítnutí Krista. S tím vším

souhlasíme. Druhá strana ale na základě tohoto tvrdí, že vůle není v poddanosti hříchu, ale má moc opačné volby. Může činit buď dobro nebo zlo, alespoň když se štětně s evangeliem. Stojí si na tom, že zodpovědnost vůle zvolit Krista, znamená, že vůle má schopnost Krista zvolit.

Pro toto neexistuje žádná biblická podpora, alespoň já jsem žádnou nikdy neviděl.

Dotyčný argument je zcela filozofický. Odvíjí se následovně: Pokud člověk nemůže konat dobro, bylo by nespravedlivé ho potrestat jako zlého. Tím pádem, pokud nemůže hříšník činit pokání, bylo by hloupé přikazovat všem lidem, aby činili pokání. Bůh není hlupák a přikázal, aby lidé činili pokání. Proto jsou lidé schopni činit pokání.

Můžeme odpovědět pouze tak, že ti, kteří takovými argumenty vychvalují moc vůle, nečetli Biblii příliš pozorně. Aby mohli udržet své filozofické předpoklady, budou muset vést při s Kristem, svým Pánem. Náš Prorok nám totiž ve verších Mt 12:36-37 našeho textu říká, že v den soudu se budou lidé zodpovídat za svá zlá slova. Přitom ve verši 34 náš Učitel říká stejným lidem, že nemohou říkat dobré věci, protože jsou svázáni svou zlou přirozeností.

Lazar v hrobě neměl žádnou přirozenou schopnost reagovat na Pánův příkaz, „Pojď ven“. Muž, který byl nemožoucí 38 let, neměl žádnou přirozenou schopnost uposlechnout, když mu Ježíš přikázal, aby vzal svoje lože a šel. Stejně tak dnes hříšníci nemají přirozenou schopnost uvěřit, když kážeme:

◆ *A to je to jeho přikázání, abychom uvěřili jménu jeho Syna Ježíše Krista (1. Janův 3:23).*

Když hříšník odmítá přijít ke Kristu, je vinen, protože učinil svobodnou volbu. Ta odráží stav jeho myslí, pocity a postoj k Bohu a jeho Synu. Volbu uskutečnil dobrovolně bez donucení. Je to jeho rozhodnutí. Ale bídný hříšník, mrtvý v proviněních a hříších, nemohl jinak, neboť je zlý. Aby byl zodpovědný

Soudci všech srdcí, není nutné, aby měl neutrální vůli, neboli schopnost konat jak dobré, tak zlé.

V této oblasti je nám velmi nápomocný Anselm. Tento středověký teolog podotýká, že pokud schopnost hřešit je nutná pro existenci opravdové svobody nebo zodpovědnosti, potom Bůh není ani svobodný, ani hodný chvály. Anselm dále poukazuje na biblický důraz na svobodu. Pravá svoboda spočívá v možnosti konat dobro, zatímco ten, kdo hřeší, je otrokem hříchu. Pokud pravá svoboda spočívá ve schopnosti konat dobro v Božích očích, potom ta největší svoboda spočívá v neschopnosti jednat jinak. Tato největší svoboda náleží Božím synům, kteří jsou v nebi. Jak biblické bylo Anselmovo porozumění!

Anselmovo smýšlení bezpochyby ovlivnilo slova Westminsterského vyznání v kapitole „O svobodné vůli“, protože ta říká, že Adam „měl svobodu a moc chtít a činit to, co je dobré a Bohu libé.“ Tato svoboda byla ale měnitelná, podléhala změně. Člověk mohl ztratit a vskutku ztratil svou svobodu konat dobro. Ta není ale stejná jako svoboda být sám sebou. „Člověk, svým pádem do stavu hříchu, zcela ztratil veškerou schopnost vůle k jakémukoli duchovnímu dobru, která doprovází spasení; takže ve své lidské přirozenosti, ve které je zcela odvrácený od tohoto dobra a mrtvý v hříchu, není schopen, ze své vlastní síly, obrátit se, nebo se na obrácení sám připravit.“

Bernard byl velmi blízko pravdě, když napsal o našem postavení v Adamovi: „**Nějakým podivným a zlověstným způsobem je duše v zajetí této dobrovolné, a přece želbohu svobodné nutnosti, zotročená a zároveň svobodná; zotročená co do nutnosti, svobodná, co se vůle týče. A co je ještě podivnější a ještě nešťastnější: duše je vinna, protože je svobodná, a současně je zotročená, protože je vinna, a tedy je zotročená proto, že je svobodná.**“

Vidíme, že člověk má svobodu být sám sebou, a proto je otrokem hříchu kvůli svému zlému srdci. A to nás přivádí k nejlhubší pravdě o záchraně duší. Ta je zásadní pro naše kázání, když vedeme naše posluchače ke spasení.

IV. Lidská vůle není naše naděje. Náš Pán učil, že strom musí být učiněn dobrým. Celá lidská přirozenost musí být obnovena. Člověk musí mít nové srdce, aby mohl nést dobré ovoce. Vůle nemůže strom učinit dobrým. Může pouze uplatňovat svobodu být, čím strom už je. Vůle nemůže naplnit pokladnici novými věcmi. Může pouze svobodně vynášet, co v ní je. Vůle nemůže pročistit pramen. Může přetékat pouze vodou, která je duši dostupná.

Kázání evangelia, které spoléhá při obrácení na akt lidské vůle, se míjí cílem. Hříšník, který předpokládá, že má sílu udělat něco dobrého, co doprovází spasení, žije ve velkém bludu. Jsme odkázáni jenom na obnovující činnost Ducha živoucího Boha, který může učinit strom dobrým. Pokud Bůh hříšníka nezmění, pokud v něm nestvoří čisté srdce a neobnoví spravedlivého ducha, neexistuje žádná naděje na spásnou změnu.

Ačkoli při kázání evangelia mluvíme k vůli lidí, je to vůle, která je oblečena v pohřební šat zkaženého srdce. Ale jak mluvíme a Pán se přiznává ke svému Slovu, Boží moc přivádí hříšníky k životu. Jeho lid přijde dobrovolně v den Jeho moci (Ž 110:3). Všichni, kteří jsou přijati za Boží syny

◆ *... jsou zrozeni ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha. (Jan 1:13)*

Povstáváme ke kázání bez moci učinit strom dobrým. „Stromy“ před námi se nemohou učinit dobrými, takže žádné triky nebo lidské metody nemohou lidi přesvědčit, aby se změnili. Ale náš slavný Bůh může vnitřní, skrytý, přeměňující mocí učinit strom, pramen i pramen dobrým. Nechť tedy náleží všechna sláva Bohu a Beránkovi! Spasení je od Pána!

Poznámky:

¹Autor článku se narodil v roce 1938 v USA. Studoval mimo jiné na americké Westminster Theological Seminary. Od roku 1963 je pastorem v Grace Baptist Church v Carlisle. Mimo jiné je autorem knihy *Today's Gospel – Authentic or Synthetic?* (Dnešní evangelium – Pravé nebo umělé?), která je tématem příbuzná tématu tohoto článku. Kniha ukazuje, že v mnoha případech je evangelium, jak je dnes kázáno, daleko od obsahu evangelia Ježíšova. – pozn. překl.

²Jako „fundamentalisty“ zde autor označuje vyhraněné arminiány, kteří při obrácení lidí používají „přesvědčující“ nátlak na lidskou „svobodnou“ vůli. – pozn. ZOD.

³Pokud není uvedeno jinak, biblické citace jsou z Nové Bible kralické. – pozn. překl.

⁴Tento termín používá Mgr. Miroslav Palát v překladu knihy J. M. Boice *Základy křesťanské víry*, strana 174. – pozn. překl.

Walter J. Chantry:

*Man's Will – Free yet Bound
Banner of Truth, č. 140
přeložil Petr Papež*

MODLITBA A JAK DO NÍ ZAPOJIT DĚTI

Praktické způsoby, jak povzbudit děti k modlitbám

Podle průzkumů provedených mezi dospělými křesťany jsou dva hlavní důvody, proč se nemodlíme tolik, kolik bychom měli. První typickou odpovědí je: „Protože mám moc práce.“ Druhá by měla církví otřást: „Protože nevím, jak.“ Mnozí z těch, kteří v tomto průzkumu odpovídali, vyrostli v křesťanských rodinách.

Malé děti jsou od přirozenosti modlitební bojovníci. Ve své nevinnosti horlivě hledají Boží tvář a celým srdcem věří tomu, že Bůh je mocen na jejich modlitby odpovědět. Jenže rodiče, prarodiče, učitelé nedělních škol, pastoři, starší sourozenci a další hrají v povzbuzování malých dětí a v rozvíjení a posilování jejich modlitebního života rozhodující roli. Pokud tomu tak není a pokud jsou děti od modliteb odrazovány, bude pro ně v dospělosti těžší stát se efektivními přímluvci. Modlitba je pro křesťan-

ský životní styl rozhodující. Bez ní nemůžeme aktivně komunikovat s živým Bohem, kterému sloužíme.

My dospělí musíme přijmout jeden velmi důležitý fakt: modlitby malých dětí nejsou jen tréninkem pro budoucnost. Když se děti modlí, není to „roztomilé“ – je to mocné! Uvádím zde několik konkrétních způsobů, jak povzbuzovat své vlastní děti či děti, které jsou vám svěřeny, k tomu, aby se staly modlitebníky, které si Bůh může použít.

1. Buďte v modlitbách dobrým příkladem. Mohou-li se děti řídit dobrým vzorem, je větší pravděpodobnost, že si utvoří dobré modlitební návyky.

2. Maminky a tatínkové, pokud to ještě neděláte, uvažujte o tom, že byste si zvykli modlit se spolu jako manželé. Uvidíte, jak Bůh vaší rodině požehná.

3. Dejte svému dítěti množství příležitostí modlit se doma, ve sboru či na jiných místech. Čím více zahrnete modlitbu do každodenního života, tím více bude vaše dítě považovat rozhovor se svým nebeským Otcem za něco stejně přirozeného jako dýchání.

4. Čtete Žalmy a zpívejte společně chvály. Modlete se jejich slova k Pánu jako tu nejvyšší chválu, která je určena jen Jemu.

5. Kdykoli se stane něco pěkného, jakákoli maličkost, uče své děti děkovat Bohu za toto požehnání. Naučte se ukazovat si vzájemně na Boží požehnání.

6. Pomozte dětem sledovat odpovědi na modlitby. Velmi často Bohu neděkujeme za to, že odpovídá. Je důležité děti naučit, aby hledaly ve svém životě Boží odpovědi, a tak viděly, jak se o ně Bůh stará ve všem, co dělají. Řekněte jim o tom, odpoví-li Bůh na vaši modlitbu, a povzbuzujte je v tom, aby vám také ony řekly, odpoví-li Bůh na jejich modlitbu. Svědectví o zodpovězených modlitbách mocně budují vaši víru!

7. Pomozte dětem, aby uviděly krásu Božího stvoření: „To je ale krásný západ slunce!“ Nebo: „Podívej se na ty

hezké barevné kytičky, které pro nás Bůh stvořil, abychom se z nich mohli radovat..." atd. Budete překvapení, jak rychle si děti začnou všimnat nádhery Božího stvoření, když si toho budou vědomy.

8. Stanovte si nejméně jeden večer jako večer pro rodinu. Dělejte spolu něco zábavného a pak se společně modlete. Každý člen rodiny může říct, proč je Bohu vděčný za ostatní členy rodiny. Modlete se vzájemně za své potřeby.

9. Žehňte svým dětem, než půjdou večer spát. U nás doma používáme požehnání z Numeri 6:24-26: „*At Hospodin ti žehná a chrání tě, at Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.*“. Když se děti s rodiči modlí a přijímají požehnání, je to něco velmi vzácného.

10. Když se setkáte s někým potřebným, bezdomovcem či člověkem, kterému se stala nehoda, modlete se za něj. Povzbuzujte své děti k tomu, aby se také modlily. Proste Boha, aby vám ukázal, můžete-li vy sami být odpovědí na své modlitby a nějakým způsobem pomoci.

11. Ujišťujte své děti o Boží přítomnosti tím, že se budete modlit za jejich ochranu a sdílet se s nimi o zaslíbení, která nám Bůh dává ve svém slově. Pro děti, které se bojí, je dobrým příkladem třeba 91. Žalm, zvláště 11. verš: „*On svým andělům vydal o tobě příkaz, aby tě chránili na všech tvých cestách.*“

12. Stanovte si zvláštní chvíle modliteb, které budou součástí rodinné tradice. Tak vaše děti uvidí, že modlitba je přirozenou součástí všeho, co rodina společně dělá. Můžete se třeba modlit za toho, kdo zrovna má narozeniny – posadit jej na židli doprostřed místnosti, vzkládat na něj ruce a modlit se za něj. Můžete se modlit, když má někdo narozeniny, ukončí školu, atd. I ve svátky si navzájem žehňte a říkejte Bohu, proč a za co jste vděční.

13. Dejte dětem příležitost modlit se za vás a za vaše potřeby. Je třeba, aby věděly, že si jejich modliteb vážíte. Ptejte se jich také, za co se máte za ně modlit vy.

14. Modlete se společně před důležitými zkouškami, sportovními akcemi, kterých se vaše děti účastní apod. Naučte je prosit o moudrost, odvahy, sportovní chování atd.

15. Modlete se se svými dětmi za školu, učitele, přátele a další věci, na kterých jim záleží.

16. Zapojte se do modlitebních aktivit jako jsou např. Modlitby za okno 40/70, Národní den modliteb, Modlitby a půst atd.

17. Staňte se jako rodina majákem modlitby. Modlete se za své sousedy.

18. Chodte ve vaší čtvrti na modlitební procházky. Modlete se za rodiny, obchody, školy apod., kolem kterých jdete.

19. Modlete se společně za rodinné rozhodování – třeba za nákup nového auta, kdy a kam jet na prázdniny, jak pomoci druhým atd.

20. Udělejte si rodinný modlitební sešit. Nalepte do něj fotografie členů rodiny, přátel, misionářů, pastorů a dalších, za které se společně modlíte. Nezapomeňte na kolonku „zodpovězené modlitby“!

21. Postěte se společně. S velmi malými dětmi se můžete postit od jednoho jídla a společně se v tu dobu modlit. Můžete se také postit od televize či jiných aktivit, abyste se místo nich společně mohli modlit. Učte se společně tomu, jak je modlitba s půstem důležitá.

22. Modlete se v rodině za nějakou národnostní skupinu. Snažte se o ní dozvědět co nejvíce a modlete se za to, aby v této skupině mohla vzniknout církev. Modlete se za to, aby tam ke Kristu přišly děti i celé rodiny.

23. Modlete se za vaši zemi a její představitele. Učte své děti, že je důležitější se za ně modlit, než je kritizovat.

42 ZÁPAS O DUŠI

Nyní jste zaplaveni nápady. Nesnažte se uvést do praxe všechno. Začněte tím, že budete jako dospělí dobrým příkladem modlitebníků. A pak si vyberte několik dalších nápadů, které vaší rodině vyhovují. Když budete společně na modlitbách růst, váš modlitební život bude bohatší a pro vaše děti bude požehnaním, budou-li obklopeny modlitebním způsobem života. Modlete se dále za to, aby byly vaše děti skrze tyto zkušenosti silné ve víře a v přimluvách!

– *Herald of His Coming* –

Vol. 60, č. 1, (709) Kim Butts

NAPSALI JSTE NÁM

* *Drazí přátelé,*

bratři a sestry v Kristu, přijímám od Pána skrze Vás mnoho požehnaní a vedení. Nemohu to přijímat bez odezvy. Díky za Vaše občasně dárky, dopisy, přání.

ZOD se dotýká choulostivých témat, která potřebuji řešit a nic o nich neslyším jinde. Sama je nezládmám. Díky za Vaši práci.

Mám vždy radost, když se mi Pán dává poznat a potvrzuje mi to z více stran. Tak se mi doplňuje a potvrzuje Vaše přednáška o Boží svrchovanosti s četbou dalších křesťanských knih a časopisů. Často tam sleduji cestu, kterou jsem prošla nebo procházím. Učím se žít vírou a ne tím, co vidím. Učím se odpouštět a neklesat pod špatnými zkušenostmi. Pán mne učí modlit se za ty, kteří mne zklamali, nestavět svou víru na špatné zkušenosti, ale na Pánu Ježíši. V tom všem mne podpíráte ...

– *R.S. Karlovy Vary* –
Dopis č. 2951

* *Pane Steiger,*

četla jsem Vaši knihu „Zápas o duši“. Byla to jedna z těch, které mi na začátku víry napomohly proniknout do tajemství víry a poznání našeho Pána Ježíše. Ráda bych se na Vás obrátila, abyste mi pomohl najít literaturu, kterou momentálně hledám. Moji nevěřící přá-

telé se začali zabývat východním učení a konkrétně karmou. A já jsem jen těžko hledala argumenty, kterým bych jim mohla vysvětlit, že to, čím se oni zabývají, je blud a lež. Rekla jsem jim o Bohu svědectví, ale nedokázala jsem jim logicky některé věci vysvětlit. A že i léčitelství není od Boha, ale od satana, to jsem jim taky nedokázala dostatečně vysvětlit. Vzpomněla jsem si na Vaše články, kde logickým myšlením vysvětlujete existenci a nutnost Boha (i články na HCJB). Tak bych Vás chtěla požádat, abyste mi poradil nějaké zdroje, ve kterých bych se více dozvěděla o tomto učení a kde by taky bylo vysvětleno, proč je to lživé učení. Abych tomu sama rozuměla a abych o tom mohla říci těm mým přátelům. Budu ráda, když mi pošlete třeba adresu vydavatelství a titul, kde si mohu literaturu objednat. Věřím, že o něčem, co mi napomůže v této situaci, budete vědět.

Ať Vám Pán Ježíš požehná v práci, kterou pro něj děláte.

Předem Vám děkuji.

– *S pozdravem Petra S. ze Zlína – Milá Petro,*

pokud vím, většina české literatury bude karmu propagovat. V angličtině je mnoho křesťanské literatury (i na Internetu) zabývající se tímto tématem. Snad by Vám pomohl můj obsáhlejší článek v ZODu č. 37 str. 10 a dále články o novém věku v ZODu 24-31, obzvláště číslo 28. Jsou na Internetu: www.reformace.cz, můžeme je i zaslat.

Chtěl bych Vás povzbudit, abyste neúnavně, bezustání a bez bázně kázala Ježíše ukřižovaného, Boží svrchovanost a naprostou lidskou zkaženost, jež zkalila i logiku. Z vlastní zkušenosti vím, že logické vyvracení názorů obvyklejné dotyčného utvrzuje v jeho „pravdě“. Věřil jsem, že logické důkazy mohou přivést ke kříži. Přirozený člověk ale odmítá i tu nejjasnější logiku, která jej usvědčuje z hříchu. Dnes vím, že je to naopak Kristův kříž, jenž přivede Boží lid k Bohu a uzpůsobí jej k přijmutí usvědčující „logiky“. – pst –

* Vánoce 2001

...měli jsme minulé období v rodině moc špatné a Váš časopis přišel, když jsem byla duševně úplně na dně. Vzpamatoval mne a vrátil pevnou půdu pod nohama i v duši...
Dopis č. 2987, B. Z., Prostějov

* Milí Steigerovi,

velmi mi záleží na tom, aby ZoD nezanikol. Je to jedinečný časopis, který má odvahu odhalovat' všechno nesprávné, čo sa satan snaží vnášat' do cirkvi, aby pošpinil a znehodnotil pravdy evanjelia, aby nemalo moc ku spaseniu. Verím, že táto otvorenosť pomôže ozdraviť kresťanstvo.

Ad. J., Bratislava.

* Milí manželé Steigerovi,

Dnes jsem vám poslal maličký příspěvek na ZÁPAS O DUŠI. Je to skvělý časopis a vždy tam najdu hodně velmi pozoruhodných a jinde nepublikovaných věcí.

Například důkladná analýza islámu (nedávno jsem nad tím meditoval, byly to materiály z CSI, časopis na podporu utlačovaných a pronásledovaných křesťanů). Ale úplně mne šokoval článek o seanci v pražské katedrále svatého Víta. Naprosto se ztotožňuji a říkám sám velmi otevřeně: Málo, pramálo milujeme Pána Ježíše Krista. Šamani se modlí k přehrší bůžkům a my nejsme schopni říci. Ježíš Kristus Pravý Bůh a Pravý Člověk, Vykupitel atd ...

Určitě o mně víte, že jsem velký mariánský ctitel. Já prostě Matku potřebuji. Naprosto chápu, že není Ona Bohem, ale Bůh si Ji vyvolil a obdaril nesmírnými milostmi. ...

Bude-li se svět modlit, bude to všechno jinak. Dodatečně děkuji za článek, který se již také objevil v Zápasu, Kde byl Bůh ... Naprosto správně píšete na pozadí biblických citací, že Bůh je skutečně všude. Všudypřítomný, Mocný, Vševedoucí atd...

Moc vás zdravím a děkuji.

P.P.D.

* Vážení Steigerovi

reaguji na článek „Úsporná opatření – důležité“ v „Zápasu o duši str. 47“. ... Váš časopis odebírám už hodně let, a chci Vám poděkovat za slova povzbuzení a poučení, která z Vašeho časopisu čerpám. Dostalo se mi už do rukou více různých křesťanských časopisů, ale Zápas o duši považuji za jeden z nejlepších a mé víře nejbližších.

Děkuji, Bůh Vám žehnej ve Vaší práci.

– P. K. –

INTERNETOVÉ OHLASY

* Milí Steigerovi,

chci pochválit vaše internetové stránky www.hcjb.cz a rád bych se vyjádřil ke článku „Kde byl Bůh při katastrofě v New Yorku?“ Článek se mi celkem líbil a dal jsem ho číst i některým přátelům, ale chtěl bych se zastavit nad náhledem na Boží svrchovanost, jak jsem ji pochopil z článku (nebo snad docela nepochopil?).

Rozhodně věřím, že Bůh je absolutně svrchovaný a má ve své moci vše, co se na zemi i v nebi děje. Přesto se domnívám, že člověk je do značné míry zodpovědný za svůj život. Myslím, že přísloví „každý svého štěstí strůjcem“ v sobě kousek pravdy obsahuje. Přemýšlím o tom, že Bůh dopouští události, které se kolem nás dějí a ustanovuje čas našeho odchodu, avšak člověk svým vědomě hříšným jednáním či neznalostí může svůj odchod z tohoto světa iniciovat. Samozřejmě s úplnou a svrchovanou Boží účastí.

Lidé z tohoto světa odcházejí z nejrůznějších příčin, které si způsobili sami. Mám na mysli například autonehody nebo nedodržování základních bezpečnostních předpisů na pracovištích, v krajním případě možno uvést i sebevrahy. Sám jsem byl mnohokrát svědkem nadpřirozené Boží ochrany ve vlastním životě, kdy jsem nesklidil důsledky vlastního chybného jednání či jednání druhých lidí a rozhodně ne-

44 ZÁPAS O DUŠI

tvrdím, „že jsem měl zase jednou štěstí“. Věřím v Boží autoritu i ochranu, zároveň si však uvědomuji, že právě můj vlastní jednání může výrazně ovlivnit vlastní „osud“ a životy druhých.

– Zdraví vás P. T., Přerov –

Milý Petře,

Děkujeme za povzbuzení. Myslím, že Boží svrchovanost chápeš dobře. Doporučuji, aby sis prostudoval článek Lidská vůle na str. 34. Jistě Ti mnoho věcí ještě objasní. Nikomu z nás není nic úplně jasné, to je přirozené. Netvrdíme, že lidé jsou loutky. Věříme ale, že vše co se děje, děje se jen z Božího dopuštění. Kdyby Bůh dopustil, abychom dělali to co bychom dělat mohli, byl by už dávno konec této historie. Nechci být příliš „vědecký“, zde je částečně vysvětlení:

Bůh je vždy aktivní v záměru, v tom vězí jeho totální svrchovanost nad (a) dobrem i (b) zlem!

(a) Bůh je také aktivní v konání dobra. Aktivně stvořil svému lidu nové srdce, které touží po dobru, po Bohu, po jeho Království.

(b) Bůh je ale pasivní v konání zla, Bůh lidské a démonické zlo krotí, aby jej ve zkrocené formě použil ke svému aktivnímu cíli, ke konečnému vítězství nad zlem – k ustanovení Kristova Království. Krocení zla, negace negativního, je ale také dobro, a kromě toho, vede k dílčímu i konečnému dobru! Nejnázornější je příklad Faraóna.

To, že se uvádíme do nebezpečných situací je v konci konců důsledkem naší padlosti. Boží záměrná aktivita ale často neguje naše negativní jednání, které On nekoná – je v něm pasivní. A to je ten Boží zásah, které nenazýváš „štěstí“. Já je nazývám „Boží prozřetelnost“.

* Vážený pane Steiger,
Předem mého e-majlu Vás srdečně zdravím. Navštívil jsem vaše webové stránky (HCJB World rádio) a musím vyslovit, co se týče OBSAHU, uznání a

pochvalu. Co mě však nejvíce potěšilo, tak to, že jsem si mohl důkladně prostudovat v textové podobě Vaše přednášky, které jsem poslouchal v minulých letech na rádiu Proglas. Ať už je to pojednání o Nutnosti Boha, Trojjedinosti atd... Chtěl bych Vás poprosit o umístění textové podoby šestidílné přednášky věnované právě Trojjedinosti (1. Úvod, 2. Člověk, 3. Prostor a čas, 4. Hmota a světlo, 5. Světlo, 6. Závěr). Tu máte na vašich stránkách pouze v audio.

Chci Vám také sdělit, že pojednání o nutnosti Boha je velice fundované rozepsané a stejně velice logické argumenty jsem objevil v knize Útěcha mé duše od Giovanniho Savonaroly. Výborně pojednání je věnováno tématu *Blaze chudým a plačícím*. Ocenil bych velice umístění Vašich textů o Trojjedinosti pokud možno co nejdříve. Chtěl bych si je co nejdříve pečlivě prostudovat. Rád budu vaše stránky doporučovat mým kamarádům, kteří se alespoň trochu zajímají o duši a ducha člověka (o hodnoty a věci, které nejsou vidět pouhým zrakem), a ne jenom o materialistickou podobu a hodnoty světa, který nás totálně obklopuje a ve kterém musíme (fyzicky) žít. Přeji Vám upřímně do další práce Boží požehnání, vedení Duchem svatým a také co nejvíce návštěv vašich webových stránek.

S pozdravem a ZDAR BŮH

– Roman Č. –

* Dobrý den,
napojil jsem se na Vaše internetové vysílání a jsem s ním velice spokojen. Stejně tak se mi velice líbí Vaše web stránky. Jen tak dál a další úspěchy ve vysílání přeje,

Josef Ml., Dopis č. 68 7.1.2002

* Moji milí z vysílání HCJB,
posílám Vám první pozdrav v tomto novém roce ze zasněženého Valašska, jsme tu opravdu jak „zapadlí vlastenci“, všude kolem hradby sněhu.

Příkladám Vám hlášení příjmu a s radostí sdělují, že od nového roku je

lepší slyšitelnost. Dnes v pondělí slovenské vysílání Miloše Pokorného od K. Rojové, mě hluboce oslovilo, ono i když by se dalo říci, že dnes je o každého postaráno v různých „domovech“, je spousta lidí opuštěných a strádá duševně, nemají blízkého člověka, který by si pro ně našel čas. Jistě i Vaše vysílání přispívá do našich domovů a vždycky zanechá paprsek tepla a vstřícnosti a nejen vysílání, ale i Vaše písemné zprávy z Ekvádoru a posledně i kalendáře, za které moc děkuji i za Vaše vánoční přání a zprávy od Steigerů.

Jistě ta různá nedorozumění, která vznikají mezi bratry zarmoutí a nepovzbudí k další práci, ale když si uvědomíme, že ani Pána Ježíše mnozí, dokonce z jeho učedníků nechápali, tu snáze překonáme různé ty překážky, které bez Boží pomoci bychom sami nepřekonali. Víte však naši milí Steigerovi, že na Vás myslí stovky jiných čtenářů i posluchačů, kterým přinášíte potěšení a Vaše práce je potřebná. Kež Vás Pán Bůh znovu povzbudí, dá moudrost a novou milost k další práci, myslím na Vás a na všechny Vaše spolupracovníky na modlitbách.

Děkuji i za milou pozornost vydařených pohlednic obyvatel Ekvádoru i za kazetu od bratra. Metoděje Ráda bych Vám podle možnosti duchodce občas finančně přispěla alespoň na poštovné.

Děkuji i za novoroční P.F., kež zakoušíme všichni společně Boží pokoj, ať vládne mezi námi láska, úcta a porozumění v tom novém roce 2002 .

Vaše – Z. Š. Újezd, dopis č. 94

* Milí Steigerovi,

dostala jsem do schránky Váš časopis ze října 2001, který mě oslovil a prosím dejte mě do své databáze – adresáře – neboť tento časopis mi někdo doručil systémem – půjčuj, rozšiřuj, rozmnožuj (bez své adresy). Zajímala by mě i již vydaná čísla – Genesis a úpadek národů i Královo „Hledání počátku a cíle“, o kterých se v č. 10/2001 zmiňujete.

Také jsem navštěvovala dva křesťanské sbory nyní jsem stále věřící, ale neorganizovaná. Jak jste Psali také v tomto 10. čísle (říjen 2001) je to hodně o lidské nesnášlivosti, netolerantnosti a zlobě – a proto člověk mírný – jemný nedovede odolávat těmto psychickým tlakům, zvláště pak, když je těžce (vážně) nemocen, což Ti druzí (někteří) ještě rádi si přisadí, aby si spravili na druhých své sebevědomí.

Prosím zašlete mi i složenku, (č. účtu) dle svých možností přispějí na zasláné časopisy.

Hana P., Trutnov

* Vážení P.a K. Steigerovi.

Vaše pastorační periodikum je mi zasíláno již po řadu let a já vám po tu dobu každoročně zasílám symbolický příspěvek 100,- Kč na nejnnutnější výdaje. Číslo variabilního symbolu jsem na poštovní poukázku nikdy nepsal a tak jsem se ocitl mezi anonymními dárci. Pokud jsem vaše sdělení „důležité“ pochopil špatně, tak se omlouvám.

Chápu však nutnost vašich úsporných opatření a proto mě zanechte mezi těmi, kterým už Zápas o duši zasílat nebudete. Po těch létech bych se s vámi rád několika řádky rozloučil.

Ačkoliv mě takřka v každém čísle ZOD velmi zaujal některý obecně poučný článek, k větší části textů jsem cestu nenašel. Nemám zřejmě myšlenkové dispozice uvěřit všemu, co je mi předkládáno jako jediné správné a jediné možné. Je to stejná egoistická motivace jako u všech církví a sekt – „jedině s námi budeš spasen!“ Zde by ZOD zasloužil určitou korekci. Jistě mi dobře rozumíte. Domnívám se, že je třeba žít a pracovat tak, abychom našemu stvořiteli dělali radost a hlavně neobtěžovali jej svými tužbami a prosbami. Naší snahou budiž zařadit se mezi těch 25% slušných lidí tohoto světa, kteří se v pokoře obdivují zázrakům života, našemu vědomí a obdivuhodným výsledkům lidské činnosti – aniž by potřebovali jakoukoliv dogmatickou regulaci svého

46 ZÁPAS O DUŠI

myšlení. Tím nepopírám nutnost výchovy a kultivaci duše k dobru v širokém slova smyslu.

Ve svých 73 letech jsem dospěl k přesvědčení, že evoluce života na zemi je naprogramována inteligencí n-tého řádu – kosmickou schopností – Bohem stvořitelem, jehož skutečné poznání a objasnění se pohybuje, pro programově omezené schopnosti lidského mozku, pouze v oblasti hypotéz vědy, filosofie a věrouk.

Vaši víru a bohulibou pastorační činnost obdivuji a přeji vám štěstí – váš mnohaletý čtenář ZOD –

Ing. A. K. V., Brno

Dopis č. 230, 22.1.2002

Vážený pane inženýre, když dovolíte, rádi Vám budeme časopis zasílat dále. Upřímně děkujeme za Vaši čtenářskou i finanční podporu. Dovolte mi komentovat jednu větu z Vašeho dopisu. Naše *egoistická motivace* – *jedině s námi budeš spasen*, není soustředěná na nás, ale na Krista. Nemyslíme, pokud se spasení týká, že jsme ego-centričtí, jsme z plného přesvědčení Kristo-centričtí. S námi nebude nikdo spasen. Jedině s Kristem, Vy i my ostatní můžeme peklu uniknout, protože Bůh ví, že nikdo z lidí do těch 25% slušných lidí nepatří, a proto poslal svého Syna, aby nesl náš hřích.

* Milí Steigerovi,

děkujeme za bratrskou a přátelskou návštěvu. V našem duchodcovském stereotypu to byla příjemná změna, která vyvolala řadu milých vzpomínek. Také se stává novou výzvou bojovat na modlitbách za vše, co slouží ke vzdělání církve (Ef. 4, 12-13). Ať Vám Pán nadále žehná.

V den Vaší návštěvy nám došel ZOD č. 71, je velmi zdařilý. Škoda, že jsme jej četli až po Vašem odchodu. S článkem „Kde byl Bůh“ souhlasím, i když mnohá Boží konání a zásahy zůstávají tajemstvím, Jeho svrchovanost, vůle-chtění. (Jakub 1,18)

Také se nám líbí článek od bratra Kaczmarczyka. Hodnotím a těžce nesu sáhodlouhé náboženské přednášky, aniž by byl připomenut a jmenován náš Pán a Spasitel, Pán Ježíš Kristus. Co jsme za KŘESŤANY, když On je mójien. – Jaroslav a Jiřinka K., Český Těšín –

ROZLOUČENÍ

Vážení Přátelé, bratři a sestry, když jsem dostal úmrtí oznámení Antonína Uhlíře, nebyl jsem vůbec překvapen jeho formou. Znělo: „Tonda Uhlíř je už doma!“ Oznámení bylo jedinečné – stejně jako byl jedinečný Tonda nebo Tony jak má napsáno na dveřích svého bytu. Znali jsme se s Tondou několik let. Vše co mohu dosvědčit je, že se Tonda opravdu těšil domů. Těšil se domů ke svému nebeskému Otci a ke svému Spasiteli Pánu Ježíši Kristu. Tonda Kristem žil. Pán Ježíš Kristus byl jeho životní náplň. Denně seděl u počítače a o Kristu psal a psal, překládal a překládal. Proto velmi dobře věděl, co to znamená jít domů, co to znamená být doma.

◆ (6) Jsme tedy stále plni důvěry, neboť víme, že pokud jsme doma v tomto těle, nejsme doma u Pána – (7) žijeme přece z víry, ne z toho, co vidíme. (8) V této důvěře chceme raději odejít z těla a být už doma u Pána. (9) Proto nám také nadevše záleží na tom, abychom se mu líbili, ať už odcházíme domů nebo zůstáváme v cizině. (2K 5:6-9)

Tonda Uhlíř míval československé státní občanství, později získal americké. Obojí, jak Československo tak Amerika byly pro Tonda cizinou, i když měl obě země rád. Jeho pravé a věčné občanství bylo občanství nebeské a do své pravé vlasti již odešel:

◆ My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. (Fp 3:20)

Těším se, až se s Tondou osobně setkám; nebe také považují za svou vlast. Chcete se s Tondou sejít? Staňte se

nebeskými občany, vložte své hříšné břímě na Krista a ten pravý domov, kde bude Pán Ježíš, ale i Antonín Uhlíř, vás nemine.

V 50. letech byl Tonda 10 let vězněn za „nezákonné“ překročení státní hranice. Říkal si, tak jsem to od něho slyšával, MUKL – Muž Určený K Likvidaci. Dnes víme a s radostí vám oznámuji, že Tonda byl, již před založením světa podle Božího ustanovení, muž určený k věčnému Životu v Kristu.

Tonda pracoval pro Krista. Jeho životní krédo nejlépe vystihují následující biblické verše:

- ◆ *Toužebně očekávám a doufám, že v ničem nebudu zahanben, ale veřejně a směle jako vždycky i nyní na mně bude oslaven Kristus, ať žívotem, ať smrtí. Život, to je pro mne Kristus, a smrt je pro mne zisk. Mám-li žít v tomto těle, získám tím možnost další práce. Nevím tedy, co bych vyvolil, táhne mne to na obě strany: Toužím odejít a být s Kristem, což je jistě mnohem lepší; ale zůstat v tomto těle je zase potřebnější pro vás. Proto pevně spoléhám, že zůstanu a budu se*

všemi vámi k vašemu prospěchu a k radosti vaší víry, (Fp 1:20-25)

Vidíte, Pán Bůh Tonda odměnil, ne další prací na Boží vinici, ale samotným Kristem – protože smrt byla pro Tonda jako pro apoštola Pavla – „zisk“! Kéž by tomu, jako Tonda, dnes rozuměla větší na našeho českého národa – že odejít za Kristem je zisk!

Naše srdce je se Zdenkou Uhlířovou, nejsou to pro ni snadné dny. Ať Tě Pán Bůh ukonejší Svoji milostí. Tonda by s námi již neměnil. Povstaňme a pomodlíme se:

- ◆ *Matouš 6:9 Proto se modlete takto: Otče náš, který jsi v nebesích, ať se posvěti tvé jméno! Ať přijde tvé království! Ať se stane tvoje vůle jako v nebi, tak i na zemi. Dej nám dnes náš každodenní chléb, a odpusť nám naše viny, jako i my odpustíme našim viníkům. A neuved' nás do pokušení, ale vysvobod' nás od zlého. Neboť tvé je království i moc i sláva navěky. Amen.*

Těmito slovy jsme se rozloučili s kamarádem a bratrem v Kristu, který občas ně psával i pro naše čtenáře.

– Steigerovi –

JAK HOSPODAŘÍME 2001

Naši milí čtenáři,

děkujeme vám všem, že jste vyjádřili svoji věrnost a podporu našemu snažení. Udělali jste nám velikou radost. Koncem minulého roku jsme přistoupili k některým krokům, které jak věříme, povedou k dalšímu ozdravení. Nechceme o finanční příspěvky škemrat s nastavenou dlaní a proto zveřejňujeme finanční stav, abychom se společně modlili a pracovali na Boží vinici. Jaký bude vzrůst a úroda rozhoduje Pán, my jsme dělníci.

Na srdci však máme jednu prosbu. Za ta léta proseb, abyste uváděli svůj identifikační kód – variabilní symbol, se nám nepodařilo identifikovat mnoho dárců a nejde vždy jen o malé částky. Nechceme, aby někdo z vás nebo ti, jimž jste časopis objednali a na tiskový fond přispěli, neprošel rybařským sítem naší data báze. Vždy uvádějte svůj identifikační variabilní symbol z nálepký na adrese. Prosíme, hlaste nám změny adresy – mnoho, i přispívající čtenáři, se odstěhují bez udání nové adresy a my je ztratíme.

V roce 2001 přispělo 1067 dárců:	633.654,- Kč
Tisk a papír:	-169.308,- Kč
Poštovné:	-187.403,- Kč
Mzdy a překlady:	-301.874,- Kč
Výdaje celkem:	-658.585,- Kč
Rozdíl (chybí):	-24.931,- Kč